

Alkoholi kättesaadavuse piiramine

Sissejuhatus

Töörühma ülesanne on anda sisend Eesti riikliku alkoholipoliitika kontseptsioonidokumendi alkoholi kättesaadavuse piiramise osas. Töörühm peab määratlema prioriteetsed tegevussuunad ja peamised eesmärgid antud valdkonnas ning soovivad meetmed eesmärkide saavutamiseks. Töörühm peab kujundama seisukohad Maailma Terviseorganisatsiooni poolt vastuvõetud „Globaalne strateegia alkoholi liigtarvitamise vähendamiseks“ dokumendis antud valdkondades liikmesriikidele väljapakutud võimalikke meetmete suhtes ning esitama soovivad meetmed Eestile sobivas sõnastuses. Töörühma väljapakutud meetmetele korraldab mõjuanalüüsi Sotsiaalministeerium.

Maailma Terviseorganisatsiooni globaalne strateegia alkoholi liigtarvitamise vähendamiseks rõhutab, et alkoholi kättesaadavuse piiramisel läbimõeldud strateegiat kasutades on võimalik vähendada alkoholi liigtarvitamist ja haavatavate gruppide alkoholitarvitamist (alaealised, liigtarvitajad jt). Alkoholi füüsiline kättesaadavus võib mõjutada sotsiaalseid ja kultuurilisi norme, mis mõjutavad alkoholi tarvitamismustreid. Alkoholi kättesaadavuse ja tarbimise seoseid mõjutab oluliselt kohalik olustik ja kultuur, samuti salaalkoholi levik, mida tuleb riiklike meetmete kavandamisel arvestada. Tähelepanu tuleb pöörata ka alkoholi kättesaadavusele mittekommertsiaalselt (näiteks vanematelt lastele, sõpradelt sõpradele jne) ning vajadusel rakendada meetmeid, et kaitsta haavatavaid gruppe alkoholi mõju eest. Maailma Terviseorganisatsiooni poolt soovitatud meetmed on järgmised:

- 1) Luua ja rakendada alkoholi tootmist ja käitlemist reguleeriv süsteem, mis piirab alkoholi müüki (s.h ka toitlustusettevõtetes) mõistlikul määral ja moel ning arvestab kohalike olude ja kultuuritaustaga, kasutades sealjuures allpool kirjeldatud võimalusi
 - a. Kohaldades, seal, kus see on asjakohane, alkoholi jaemüügi litsentseerimise süsteemi või rahvatervisele orienteeritud riiklikku monopoli
 - b. Reguleerides alkoholi jaemüügi kohtade arvu ja asetsemist, seda nii kaasaostudeks kui kohapeal tarbimiseks mõeldud müügikohtade osas
 - c. Reguleerides alkoholi jaemüüki päevade ja kellaaegade osas
 - d. Reguleerides alkoholi jaemüügi viise
 - e. Reguleerides alkoholi jaemüüki spetsiifilistes kohtades või üritustel
 - f. Kehtestades sobiva vanusepiirangu alkoholsete jookide ostmisele ja tarvitamisele ning rakendades teisi meetmeid, et tõkestada alaealiste alkoholitarvitamist
 - g. Rakendades meetmeid alaealistele ja purjus isikutele alkoholi müümise tõkestamiseks, kaaludes seejuures müüja vastutuse suurendamist
 - h. Kujundades poliitikat (policy) avalikes kohtades ja avalikel üritustel alkoholitarbimise suhtes
 - i. Töötades välja ja rakendades meetmeid alkoholi illegaalse tootmise ja leviku tõkestamiseks ning reguleerides isevalmistatud alkoholi käitlemist

Maailma Terviseorganisatsiooni soovituslikud meetmed on tööühmale orientiiriks Eestile sobivate soovitude sõnastamisel. Tööühm peab eelpool toodust täpsemalt määratlema, millised on soovituslikud meetmed Eestis alkoholi jaemüügi kohtade arvu, asukoha ja viiside reguleerimisel ning alaealistele ja purjus isikutele alkoholimüügi tõkestamisel ning vajadusel töötama välja lisameetmeid.

Alkoholipoliitika kontseptsioonidokumendi koostamise töögrupp alkoholi kättesaadavuse valdkonnas kohtus 13. jaanuaril, kuulus ära tööühmale esitatud informatsiooni ning arutas Maailma Terviseorganisatsiooni globaalses alkoholi liigtarvitamise strateegias antud soovitusi.

Tööühm leidis konsensuslikult, et alkoholipoliitika kontseptsioonidokumenti võib lisada soovitude kehtivate piirangute üle järelvalve tõhustamiseks, karistuspraktika analüüsiks ning vajadusel karistuste karmistamiseks. Eriti oluline on alaealistele alkoholi müügi keelu tagamine ja sellekohase järelvalve tõhustamine.

Arutanud alkoholi kättesaadavust Eestis ja lähiriikides ning kaalunud Maailma Terviseorganisatsiooni soovitusi alkoholi kättesaadavuse piiramise osas, otsustas tööühm püstitada tööühma esindajatele rida küsimusi, millele tööühmas esindatud osapooled andsid oma vastused.

Töögrupis püstitatud teemad

1. Kohaldada, seal, kus see on asjakohane, alkoholi jaemüügi litsentseerimise süsteemi või rahvatervisele orienteeritud riiklikku monopoli

Tööühm täheldas, et tänases õiguslikus raamistikus on jaemüügi monopoli kehtestamise võimalus pigem teoreetiline ning kehtiva alkoholiseadusega on vähemalt minimaalsel vajalikul tasemel täidetud ka soovitus alkoholi jaemüügi litsentseerimise süsteemi kohta (vt. Alkoholiseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/129122011193?leiaKehtiv>). TR-s ei kerkinud üles konsensuslikke ettepanekuid, oli eriarvamusi, liikmetel palutakse vastata järgmisele küsimusele:

- a) Teades, et alkoholi jaemüügi monopoli kehtestamine ei ole tänases õigusruumis võimalik (s.h läheb vastuollu Eesti EL liitumislepinguga), palutakse väljendada oma põhimõttelist seisukohta alkoholi jaemüügi monopoli kehtestamise suhtes (s.t kui see oleks võimalik, kas peaksite seda otstarbekaks)?**

PÕM	Ei pea vajalikuks, sest jaemüüki on võimalik kitsendavalt reguleerida nii Kaubandustegevuse seaduse kui Alkoholiseadusega. FI kolleegilt saadud info põhjal, tuleneb nende ja SW monopoli erisus EL liitumisläbirääkimistest ning kehtib vaid jaekaubanduse osas. KOM ei ole SW ja FI monopoli osas just kõige paremini meelestatud.
Karskusliit	Karskusliit peab kindlasti jaemüügi monopoli otstarbekaks ideeks, mis tagaks olukorra, kus alkoholi kättesaadavuse kontroll noortele oleks paremini tagatud (paremini, kui praeguses olukorras see kunagi on võimalik) ja alkoholimüügikohtade arv märkimisväärselt langeks, mis vähendaks automaatselt alkoholi tarvitamisega seotud kahjusid.
Tervishoiu-kõrgkool	Toetan põhimõtteliselt alkoholi jaemüügi monopoli kehtestamist Eestis jt teistes Balti vabariikides põhjamaade eeskujul ega näe mingit vastuolu Eesti EL liitumislepinguga (igat lepingut on poolte kokkuleppel poliitilise tahte olemasolul võimalik muuta, kui reaalne situatsioon seda tingib!). Riiklik monopol toimib põhjamaades edukalt, võimaldab paremini kontrollida kogu

	jaekaubandust, seaduste järgimist ja rahvastiku tervise kaitset ning heaolu
TAI	<p>Alkoholi müügimonopol saab mõjutada alkoholi tarvitamist mitmel viisil: limiteerides alkoholi müügikohti, müügiaegu ning eemaldades võimaluse kasumi teenimiseks müüki suurendada. Mitmed uuringud on kinnitanud, et alkoholi jaemüügimonopol on efektiivne viis alkoholi tarvitamise ja sellest tingitud kahjude vähendamiseks. Nii Soomes kui Rootsis on uuritud jaemüügimonopoli mõju alkoholi tarvitamisele ning tulemused kinnitavad eelpool mainitud. Norström et al (2010) kahe modelleeritud stsenaariumi (1) müügi-monopoli asemel erapoed, mis müüvad alkoholi; 2) kogu alkohol kättesaadav toidupoodides) põhjal leiti : 1) Tarvitamise suurenemine 17% (1,4 L per capita) -> 770 lisanduvat surma aastas, 8500 rünnakut, 2700 purjus juhtimist, 4,5 miljonit haigusepäeva aastas; 2) Tarvitamise suurenemine 37,4% (3,1 L per capita), 2000 surma, 20000 rünnakut, 6600 purjus juhtimist, 11,1 miljonit haigusepäeva aastas.</p> <p>Samuti eeldatakse, et jaemüügimonopoli puhul võivad väheneda juhud, kus müüakse alaealistele ning joores inimestele (just seepärast, et „private profit“ ei ole nii suure rõhuasetusega). Rossow et al (2008) leidsid, et Norras ja Soomes oli monopoli poodides alkoholi alaealisele müümine 1/3 väiksema tõenäosusega võrreldes tavapoodidega, kus saab lahjat alkoholi osta.</p>
Kaupmeeste Liit	Kaupmeeste Liit ei näe vajadust riikliku monopoli kehtestamiseks. See suurendaks salaalkoholi levikut ega pruugi vähendada alkoholi kättesaadavust. Pigem tuleks tegeleda inimeste terviseteadlikkuse parandamise ning käitumuslike harjumuste ümberkujundamisega. Selleks võiks senisest enam kaasata ka erasektorit – jaekaubandusettevõtted aitaksid kaasa tarbijate teadlikkuse kasvatamise kampaaniatele
EÕL	Ei pea monopoli kehtestamist otstarbekaks. Läheb vastuollu vaba konkurentsi põhimõtetega. Ei pea tänases Euroopa õigusruumis kohaseks.
KTK	Igasuguse alkoholi müügimonopoli kehtestamisele ollakse väga selgelt vastu.
ATML	Ei. Me ei näe, et Soomes on alkoholimonopol mingit kasu toonud tarbimise piiramisele.
RAM	Ei. Soomes on jaemüügi monopol, kuid alkoholi tarbitakse enam-vähem sama palju kui Eestis (2009 a Eestis 10,1 ja Soomes 10,2). Seega ei aita monopol kaasa alkoholi tarbimise vähenemisele. Monopoli kehtestamine võib kaasa aidata illegaalse alkoholi tootmise elavnemisele.
Tarbijakaitse	Sellele otsusele peaks eelnema igakülgne alkoholituru uuring, mis hindaks selle otsuse reaalselt mõju sh võimalikku ebaseadusliku alkoholi levikut edaspidi. Me ei eita, et jaemüügi monopoli kehtestamine osalises või täielikus mahus võib olla otstarbekas alkoholi kättesaadavuse piiramisel, kuid see sõltub sellest, milline saab see monopol oma olemuselt olema .
RK IRL	Ei

SIM	Oleme seisukohal, et saame toetada monopoli kehtestamist juhul, kui seda toetab ka teadmispõhine analüüs. Võimaluse korral kehtestada monopol – millele tuginedes saame öelda, et monopol on ainuvõimalik lahendus alkoholi üldise kättesaadavuse vähendamiseks, sh alaealisele? Teisalt on vajalik võrdlus turgude vahel kus on ja kus ei ole jaemüügi monopol.
MKM	<p>WHO Euroopa regioonis on WHO andmetel alkoholi jaemüügi riiklik monopol viies riigis (Soome, Rootsi, Norra, Island, Saksamaa). Kaksikümne kaheksa riiki rakendab mingil moel litsentseerimist alkoholise joogi jaemüügile (kange alkoholise joogi kaasaost, kohapeal tarbimine). WHO andmetel võib Eesti oma tänase alkoholiseaduse regulatsiooniga lugeda samuti nn alkoholsete jookide jaemüüki litsentseerivate riikide hulka (European Status Report on Alcohol and Health 2010, WHO). Eesti Konjunktuuriinstituudi andmetel on siiski Eesti elanike alkoholsete jookide tarbimine alates 2008. aastast kõigil aastatel vähenenud ja oli 2010. aastal 9,7 liitrit absoluutalkoholi, mis on sarnane Soome vastava näitajaga (10,0 l). Seega saab väita, et riikliku monopoli kehtestamise ja tarbimise vähenemise vahel ei ole otsesest seost.</p> <p>Põhjamaade riiklik alkoholipoliitika on aastakümnete vältel olnud suhteliselt range. Kuigi põhjamaades on alkoholi jaemüük suuresti riiklik monopol, on ka sealsed tarbimistrendid murettekitavad. Riikliku monopoli otstarbekus esmase meetmena alkoholist tingitud kahjude vähendamiseks Eestis oleks seega Soome näitel kaheldav, kuivõrd hoolimata riiklikust monopolist ja rangetest turunduspiirangutest on tarbimus Soomes endiselt väga kõrge ja ületab Eesti elanike tarbimust (allikas: National Institution for Health and Welfare, Finland).¹ Seega ei saa väita, et monopoli kehtestamine avaldab otsesest mõju alkoholi tarbimise vähendamisele. Samas ei ole ka meile teadaolevalt vastavaid teaduslikke uuringuid, mis kinnitaksid eelnimetatud mõju.</p>

- b) Kas peate vajalikuks muuta täna kehtivat regulatsiooni alkoholise joogi jaemüügi õiguse osas? (kitsendada õigust taotleda võivate isikute ringi, muuta taotlemise korda vms)? Kui vastus on jah, siis palume lisada täpsustused, mida muuta soovitakse, ning põhjendused, s.h eeldatav mõju rahvatervisele.

TAUST: alkoholise joogi jaemüük on eelkõige reguleeritud Alkoholiseadusega, mis muuhulgas reguleerib (keelab, piirab) alkoholi müüki kaupluses, toitlustusettevõttes, avalikel üritustel, lastega seotud asutustes, e-kaubanduse jne korras. KOVI on õigus kehtestada kitsendusi alkoholi jaemüügi sortimenti, müügikohti ja müügivormi puudutavates küsimustes. Kõige aktiivsem alkoholi jaemüügi reguleerimisel on Tallinna linn (vt Alkoholise joogi jaemüügi ja alkoholi reklaami kitsendused https://oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=112161&fd=1&leht=1&q=sort=elex+akt.akt_vkp). Näiteid Tallinna linna poolt kehtestatud kitsendustest:

- kange alkoholise joogi (üle 22 % vol) jaemüük on lubatud kaupluses, mille üldpind on vähemalt 75 m²;

¹ Kättesaadav veebis:

http://www.terviseinfo.ee/images/3_Alcohol_consumption_and_the_young_Estonia_WHO_2011.pdf

- väljaspool siseruume toimuval avalikul üritusel ja spordiüritusel on lubatud lahja ja vähese etanoolisisaldusega alkohoolse joogi jaemüük;
- kaupluses müügiks pakutavad alkohoolsed joogid peavad olema paigutatud mittealkohoolsetest jookidest ja muudest kaupadest eraldi ning alkohoolseid jooke ei tohi selvekaubanduse vormis müügiks välja panna kaupluse müügisaali eri kohtadesse.
- Alkoholi reklaam on keelatud piirkonnas, mis on lähemal kui 300 meetrit ehitisele, kus asub koolieelne lasteasutus, algkool, põhikool, gümnaasium, kutseõppeasutus, huvikool, noorte- ja projektlaager.

PÕM	Peame vajalikuks muuta hetkel kehtivat regulatsiooni, kuid leiame siiski, et eelkõige tuleks tugevdada järelevalvet juba kehtivatele piirangutele
Karskusliit	Jaemüügi monopoli süsteem lahendaks selle küsimuse ka automaatselt
Tervishoiu- kõrgkool	Täiendused hilisemate punktide juures
TAI	Võiks kaaluda alkoholi jaemüügi mittelubamist tanklates
Kaupmeeste Liit	Kehtivat regulatsiooni muuta ei ole vaja, pigem on küsimus haldussuutlikkuses ja selle täitmisel, samuti selgitustöös. Kauplejad peavad igal aastal 15. aprilliks uuendama tegevuskoha registreeringu andmeid majandustegevusregistris
EÕL	Ei pea vajalikuks muuta.
KTK	Selles küsimuses ollakse veendumusel, et regulatsiooni muuta pole vaja. Pigem rõhutatakse seda, et järelevalve peaks efektiivsem olema.
ATML	Toetame Kaupmeeste Liidu arvamust.
RAM	Ei. Küsimus ei ole müügis, vaid inimestes, kes liigtarvitavad alkoholi.
TK	Meie hinnangul kehtiva jaemüügi regulatsiooni muutmiseks otsest vajadust ei ole. Juhul kui aga otsustatakse kehtestada monopol siis muutub regulatsioon kindlasti (vt vastus eelmisele küsimusele).
RK IRL	Kindlat seisukohta ei oma.
SIM	Ei. Kitsendus tuleks siis, kui määratakse ära müügikohtade arv kas elanike või pindala suhtes.
MKM	Kehtiva õigusliku regulatsiooni muutmist ei pea vajalikuks. Alkoholiseaduse § 40 sätestab, kus on lubatud alkohoolseid jooke kui toidugruppi kuuluvaid tooteid jaemüügi korras müüa ning arvestatud on siinkohal ka toiduseaduses toidu käitlemisele sätestatud nõuetega. Lisaks sellele peab ettevõtja omama majandustegevuse registri registreeringus märgat alkoholiseaduse § 2 lõigetes 4-7 nimetatud vastava alkohoolse joogi kohta. Alkoholiseaduse § 41 sätestab keelud alkohoolse joogi jaemüügil. Täiendavate avalik-õiguslike piirangute kehtestamine ei ole antud juhul põhjendatud.

2. Reguleerides alkoholi jaemüügi kohtade arvu ja asetsemist, seda nii kaasaostudeks kui kohapeal tarbimiseks mõeldud müügikohtade osas, kas näete vajadust ja võimalust reguleerida/piirata alkoholi jaemüüki?

- a) Reguleerides alkoholi müügikohtade arvu/tihedust otseselt valitud kriteeriumi (pindala vms) alusel (näiteks sarnaselt apteekide puudutava regulatsiooniga)?

TAUST: EKI uuring („Alkoholi turg, tarbimine ja kahjud Eestis. Aastaraamat 2011“) tabel 28 toob välja alkoholi müügikohtade arvu 1000 elaniku kohta 2011. a. Müügikohti on kõige enam Hiiu maakonnas (7,5), järgnevad Saare maakond (7,4) ja Pärnu maakond (5,9). Suurima elanikkonnaga maakonnad nagu Harju, Ida-Viru ning Tartu maakonnas on müügikohti 1000 elaniku kohta vastavalt (4,6; 3,2 ja 3,3). Linnade arvestuses olid suurimad müügikohtade arvu poolest 1000 elaniku kohta Pärnu (5,9), Viljandi (5,0), Tallinn (4,7) ja Tartu (3,1). EKI uuring ei kajasta piirkonniti alkoholsete jookide tarbimist, sellele vaatamata võib tabelist järeldada, et müügikohtade arv on suurem just väikese elanikkonnaga maakondades. Tabel 29 annab müügikohtade arvu 10 km² kohta tuleb välja, et müügikohti on ikkagi rohkem seal kus elab rohkem inimesi – Harju, Ida-Virumaa ja Tartu maakond. Lisaks on Tervise Arengu Instituut välja andnud uuringu „Tervis ja heaolu Eesti maakondades 2000-2010“, kus on välja toodud alkoholi tarbimine maakonniti. Vastavast uuringust selgub, et regulaarne alkoholi tarbimine (vähemalt 1 kord nädalas) on kõrgeim Valgamaal 30,3 %, järgneb Võrumaa 26,9 % ja Lääne-Virumaa 26,3 %. Kõige madalam oli alkoholi tarbimine Ida-Virumaal 14% ja Tallinn asus Harjumaaga keskel ca 22 %.

PÕM	EKI ja TAI uuringutest võib järeldada, et müügikohtade hulk 1000 elaniku või 10 km ² kohta ei oma otsest seost alkoholi tarbimisega.
Karskusliit	Taaskord, jaemüügi monopol vastaks automaatselt nendele kõigile küsimustele. Efektive on alkoholipoliitika, mis vähendab alkoholi kättesaadavust ja vähendab võimalust, et inimesed on selle kerge kättesaadavuse tõttu justkui tõugatud või meelitatud alkoholi tarvitama.
Tervishoiu-kõrgkool	Alkoholi jaemüügikohti on vajalik piirata, mis on üks kättesaadavuse indikaator ja miks mitte sarnaselt apteegivõrguga
TAI	Alkoholi müügikohtade puhul oleks üks variant lähtuda poe pindalast (<20 m ² väikepood, 20-200 m ² keskmine pood, >200 m ² suur pood) ning kaotada müük väikepoodidest.
Kaupmeeste Liit	Kaupmeeste Liit ei poolda müügikohtade arvu, tiheduse piiramist sarnaselt apteekide puudutava regulatsiooniga. Nimetatud regulatsioon vähendaks vaba konkurentsi
EÕL	Ei pea vajalikuks. Piirab vaba konkurentsi. Ei vähenda alkoholi tarbimist. Jätta KOV otsustada.
KTK	Sellisele piirangule ollakse väga selgelt vastu.
ATML	Meie arvates on piisavalt reguleeritud
RAM	Alkoholipoodide plahvatuslik kasv Tallinnas on seotud soomlaste ostudega. Pärast liitumist ELga tekkis soomlastel võimalus suures koguses odavama alkoholi ostmiseks ja koju viimiseks. Alkoholiaktsiisi laekumisele mõjus see soodsalt.
TK	Ei
RK IRL	Jah (kuid samas reguleerides teisti juhud, kus maal võib ainuke kauplus olla

	kooli kõrval)
SIM	<i>Jah, alkohol ei ole esmatarbekaup, mis peaks olema kättesaadav igal sammul. Vähendada jaemüügi kohtade arvu elanike arvu ja/või pindala suhtes</i>
MKM	<p>Üleriigilise piirangu kehtestamist ei toeta.</p> <p>Nagu juba eelnevalt märgitud, on alkoholiseaduses toodud üleriigilistele piirangutele lisaks kohalikul omavalitsusel õigus kehtestada alkoholise joogi jaemüügil sortimenti, müügikohti ja müügivormi puudutavaid kitsendusi (§ 42 lg 1).</p> <p>Seega on alkoholsete jookide müügikohtade arvu reguleerimisel ja alkoholi kättesaadavuse piiramisel oluline roll kohalikel omavalitsustel, mida on ka tulemuslikult rakendatud. Näiteks on Keila linn pidanud vajalikuks kehtestada alkoholise joogi jaemüügi keeld kaupluses, mille müügisaali pind on väiksem kui 80 m², Tallinna linn aga kauplustes, mille müügisaali pind on väiksem kui 75 m².</p>

b) Piirates alkoholi jaemüüki teatud piirkondades (näiteks lasteasutuste lähedal „alkoholivabade tsoonide“ loomine)?

TAUST: Hetkel valitseb suurlinnades sage olukord, kus koolide ja lasteaedade läheduses paiknevad suuremad supermarketite kauplused. Kuidas reguleerida linnaplaneeringut või määratleda vahemaad, et seni püstitatud hooned ja kauplused saaksid edasi tegutseda juba loodud konkurentsi tingimustes?

PÕM	Peame vajalikuks kui leitakse reaalsed võimalused piirangute rakendamiseks. Vajame täpsustust – kuidas defineerida vahetu lähedus
Karskusliit	Taaskord, jaemüügi monopol vastaks automaatselt nendele kõigile küsimustele. Kindlasti peaksid olema alkoholivabad tsoonid laste- ja õppeasutuste läheduses
Tervishoiu- kõrgkool	Nn alkoholivabad tsoonid koolide, lasteasutuste, kutseõppeasutuste jms läheduses on vajalikud
TAI	Hetkel on meil seadus olemas piirangud müügikohtade osas (nt haridusasutused jne), samas ei ole määratletud nende lähiümbrust. Pakume, et sellele lootelule, mis seaduses on toodud lisada juurde, et samuti kehtib see vastava koha lähiümbrusele (<500 m)
Kaupmeeste Liit	<p>Ei poolda kaupluste sortimendi piiramist teatud piirkondades, sest see tekitab ebavõrdse kohtlemise ja kunstliku konkurentsi moonutamise. Igasuguste piirangute mõju on väike, kui sellega ei kaasne selgitustöö. Võimalus noortel ja lastel näha alkoholiseid jooke on ka kodudes. Leiame, et hetkel ongi ju piirangud olemas, kuna alkoholiseaduse § 40 annab asukohad, kus tohib alkoholi müüa. Selle nimekirja võib üle vaadata ja välja jätta nt lasteasutuste ruumid täiskasvanute ürituste raames. Teatud piirkondades kauplemise piiramine tekitab ebavõrdset konkurentsi nendele kauplustele, kes antud piirkonda jäävad. Kaupluse avamisel ei olnud neil antud asjaolu teada ja see ei saa olla põhjuseks, et see kauplus on 100 m koolist ja seal ei saa müüa, see 200 m ja seal võib müüa.</p> <p>Kindlasti ei saa olla vastavate piirangute seadmine kohaliku omavalituse ülesanne, sest oleme kaupmeestena kogunud, kuidas erinevad omavalitsused leiavad erinevad lähenemised ja mõned neist on vägagi ebamõistlikud (müügitaksu näide TLL-s, sama reklaamimaksuga). Kaupluseketti omavatel äriühingutel on keeruline jälgida erinevate kohalike omavalitsuste</p>

	regulatsioone ja see võib kaasa tuua erinevad lähenemised kaupluste kontseptsioonidele.
EÕL	Ei ole vastu, kuid puudub ettepanek kuidas reguleerida. Kui kooli kõrval asub suur kaubanduskeskus, kas siis viimases on alkoholi müük keelatud? Soovitame jätta KOV otsustada.
KTK	Üldiselt leitakse, et tänased piirangud on selles osas piisavad ja neid täiendada pole vaja. Pigem pakutakse siinkohal välja sanktsioonide karmistamist alaealisele müümisel ja järelevalve tõhustamist.
ATML	Võiks jääda kohaliku elu küsimuseks ja omavalitsuse reguleerida. Kui palju on lähedal? Kuidas seda reguleerida külas või linnas? Kindlasti ära kuulata Kaupmeeste liidu arvamust!
RAM	-
TK	Ei, selline piirang oleks tõenäoliselt vaidlusi tekitav ja võimalikult ebaproportsionaalselt ettevõtlusvabadust riivav
RK IRL	
SIM	<i>Tihti asuvad koolid suurte kaubanduskeskuste läheduses, seega on võimatu piirata alkoholi müüki piirkondlikult, kuid laiendada võiks antud piirang alkoholimüügile spetsialiseerunud poodidele, kortermajade keldripoodidele jms</i>
MKM	<p>Ei toeta üleriigilise piirangu kehtestamist.</p> <p>Siinkohal vajab igakordset hindamist alkoholsete jookide müügikoha mõju kohalikule sh sotsiaalsele keskkonnale. Niinimetatud „alkoholivabade tsoonide“ loomine lasteasutuste lähedal võib kujuneda probleemseks hajaasustuses, mille piirkondlikus keskses asuvad lähestikku nii kauplus, kui ka kool ja lasteaed. Samas on alkoholiseaduse § 41 kohaselt keelatud alkoholsete jookide jaemüük ka lasteasutuste, koolide, huvikoolide jms territooriumil, mis üldjuhul tagab optimaalse kauguse alkoholiseaduse § 41 nimetatud asutuste ja organisatsioonide puhul.</p> <p>Ettepanek: laiendada kohaliku omavalitsuse volikogu pädevust, andes neile võimaluse piirata alkoholsete jookide jaemüüki ka § 41 lõike 1 punktis 1 nimetatud isikute, asutuste ja organisatsioonide vahetus läheduses. Vahetu läheduse mõiste määratleb kohalik omavalitsus lähtuvalt konkreetsest juhtumist.</p>

c) Piirates/keelates alkoholi jaemüük tanklates ja tankla territooriumil?

PÕM	bensiinjaamade tegutsemise peamine eesmärk peaks ikkagi olema kütuse pakkumine sõidukiomanikele mitte tulu teenimine alkoholi müügi arvelt. Lisaks on see halvaks eeskujuks lastele, kus kütuse tankimist, auto juhtimist ja alkoholi seostatakse koos ning propageerib vaid halbu tarbimisharjumusi
Karskusliit	kindlasti ei tohiks olla alkoholimüüki tanklates
Tervishoiu-kõrgkool	Alkoholi kui strateegiliselt ohtliku kauba jaemüük ega ka reklaam ei sobi kuidagi kütusetanklate territooriumil nagu ka raamatupoodides, aianduskauplustes jt spetsiifilise kaubaga kauplevates ettevõtetes.
TAI	Tankla põhieesmärk on müüa kliendile kütust ning teatud autotooteid. Lisaväärtuse annab tanklale see, et tühja kõhu korral saad sealt kiirelt süüa

	<p>osta. Alkoholimüük ei ole lisaväärtus, vaid lisasissetulek, mis tegelikult ei täida põhieesmärki. Autojuhil ei ole vajadust osta endale alkoholi olles ise roolis. Kui inimene soovib endale osta alkoholi, siis läheb ta selleks mõeldud poodi (hetkel siis toidupood), tulevikus nt alkoholipood. Selline sõnastus võiks näiteks sobida: „Alkoholimüük tuleks suunata selleks ette nähtud poodidesse, mille eesmärk on müüa alkoholi.“</p>
Kaupmeeste Liit	<p>Siin on tegemist konkurentsipiiranguga. Kui tankla (ilma kaupluseta) ja toidukauplus asuvad kõrvuti ja parkla on ühine, ei ole situatsioon erinev, kui tankla ja tanklakaupluse puhul.</p>
EÕL	<p>Pole põhjust keelata. Tanklatest ostavad eelkõige autodega saabujad, kes pole ei alaealised ega liigtarbijad. Ka on tanklates tavaliselt hinnad mõnevõrra kõrgemad kui poodides, seega ei minda sinna esmase eesmärgiga alkoholi saada. Autojuhid ostavad ka igalt poolt mujalt</p>
KTK	<p>Sellele ollakse selgelt vastu. Samuti tuuakse esile asjaolu, et tanklate kaudu alkoholimüük moodustab niivõrd väikese osa, et see ei omaks lihtsalt oodatud mõju. Samuti võib pidada küsitavaks, kas selline ühe konkreetse koha ettevõtlusvabaduse piirang on proportsionaalne.</p>
ATML	<p>Kas see annab midagi? Tundub piirang piirangu pärast. Teistes poodides käiakse ju ka autoga. Aktsepteerime „Tanklate Liidu“ ja Kaupmeeste Liidu arvamust.</p>
RAM	<p>Kui tanklates alkoholi müük tundub ebasobivana, siis ilmselt peaks olema ka kultuuri finantseerimine alkoholi- ja tubakaaktsiisi arvelt ebasobiv.</p>
TK	<p>TKA toetab alkoholi jaemüügi piiramist tanklates ja selle reguleerimist tankla territooriumil</p>
RK IRL	<p>Pigem ei</p>
JUM	<p>Lõpetada müük tanklates</p>
SIM	<p><i>Kuna tanklate eesmärk on varustada inimesi kütusega, ei ole vajadust, et tanklas peaks olema kättesaadav alkohol. Seetõttu pooldame tanklates alkoholimüügi kaotamist, mis annaks sõnumi, et auto(juhtimine) ja alkohol ei käi kokku.</i></p>
MKM	<p>Ei toeta üleriigilise piirangu kehtestamist.</p> <p>Alkoholimüügi üleriigiline kellaajaline piirang alates kella 10.00 kuni 22.00 jõustus 14.07.2008. Seni oli igal kohalikul omavalitsusel õigus kehtestada alkoholimüügi piiranguid iseseisvalt. Näiteks Tallinna linnas kehtis enne üleriigilise kellaajalise piirangu kehtestamist müügipiirang kella 20.00–8.00-ni. Samas ei rakendanud naabruses asuvad kohalikud omavalitsused alati ühesugust alkoholimüügi poliitikat, mis võimaldas alkoholi osta teise kohaliku omavalitsuse kauplusest, millisteks olid sageli ööpäevaringselt avatud tanklate territooriumil asuvad kauplused. Alkoholi ebaühtlane kättesaadavus erinevates kohalikes omavalitsustes lõi ebasoodsaid konkurentsieeliseid ega aidanud saavutada piisaval määral alkoholsete jookide kättesaadavuse piiramisega taotletud eesmärke. Seetõttu pidas seadusandja vajalikuks kättesaadavuse kellajalist piirangut rakendada riiklikul tasandil.</p> <p>Täna sel päeval tankla territooriumil asuvatele kauplustele täiendavate piirangute kehtestamine erinevalt teistest kauplustest tooks kaasa ettevõtjate erineva kohtlemise, mis ei ole kuidagi põhjendatud. Samuti ei ole ka teaduslikku uuringut selle kohta, et alkoholsete jookide müük tankla</p>

	territooriumil paiknevast kauplusest avaldaks otsest mõju alkoholsete jookide ostmise ja tarbimise suurenemisele.
--	---

d) Piirates/keelates alkoholi jaemüük kortermajades asuvates poodides?

e) PÕM	alkoholi jaemüüki tuleks piirata, kuid kindlasti tuleb suurendada järelvalvet, kuna selliseid poode kasutatakse tihti salaalkoholi müügipunktina
Karskusliit	jah
Tervishoiu-kõrgkool	Kortermajades asuvates poodide tuleks müüa vaid esmatarbekaup, mitte alkoholi ega tubakatooteid.
TAI	Alkoholsete jookide müügikohtade puhul tuleks luua kindel süsteem, mitte nii nagu praegu, kus alkoholsete jooke saavad müüa keldripoed, ehituspood, lillepoed, ujulad jms. Alkohol >4,7% tuleks viia toidupoodidest alkoholipoodidesse. Kui see on liiga äärmuslik, siis lähtuda nt poe pindalast (punkt 2) – nt väikepoodides (<20 m ²) ei tohi alkoholi üldse müüa. Miks mitte ei võiks olla nii, et alkoholi müük toimub ainult leti tagant (olenemata kangusest), mille puhul müüa peab iga ostja puhul dokumenti küsima. Eraldi asi on nn iseteenindus (praegu toimib see vist ainult Kadaka Selveris). Rootsisis ja Norras läbi viidud uuringu tulemused näitasid, et üleminek letimüügilt iseteenindusele tõstis alkoholi tarvitamist 10%.
Kaupmeeste Liit	Õigus piirata alkoholi jaemüüki on kohalikul omavalitsusel olemas ja uuesti üle reguleerida seda ei ole vajalik. Täpsustada mõistet, millist kaupluse tüüpi siin mõeldakse. Konkurentsi seisukohalt ebamõistlik piirang, sest kortermaja kõrval eraldiseisev kaupluse tegevuse mõju sama
EÕL	Otsene seisukoht puudub. Keelu tulemusena ilmselt lõpetavad mitmed sedaliiki poed töö ning mõned inimesed jäävad tööta. Alkoholi tarbimisele ilmselt olulist mõju pole. Jätta KOV otsustada
KTK	Üldine vastuste foon oli selgelt negatiivne, st leiti, et sellist piirangut pole vaja. Ühtlasi avaldati arvamust, et see ei oleks otstarbekas ja ei omaks erilist mõju arvestades nende poodide hääbuvat osakaalu.
ATML	Mis on poe ja poe vahe? Selline konkurentsi piiramine võib tuua kaasa kohtuvaidlusi, mis lõppevad seadusandja kahjuks.
RAM	Elumajade puhul olen täiesti nõus, et alkoholipoodide asumisega elumajades kaasnevad teatud ohud. Näiteks aastaid tagasi lõhati elumajas asuv alkoholipood äripartnerite arveteklaarimise käigus
TK	Kui kauplus/äripind on ette nähtud kortermajja originaalplaneeringuga, siis ei ole välistatud seal ka muuhulgas alkoholi müük
RK IRL	Pigem jah

SIM	<i>Keelata alkoholi jaemüük kortermajades, sest alkohol ei ole esmatarbekaup, mis peab olema igal hetkel kättesaadav.</i>
MKM	Ei toeta üleriigilise piirangu kehtestamist. Antud küsimuses ei saa võtta aluseks vaid suuremate linnade tingimusi. Arvestada tuleb kaupluste arvu ja paiknemise eripära erinevates Eesti piirkondades, sealhulgas hajaasustatud piirkondades. Sellise müügikohta puudutava kitsenduse vajadust saab hinnata kõige paremini kohalik omavalitsus, milleks on tal ka kehtiva õigusruumi kohaselt võimalused olemas.

f) Lubades alkoholi jaemüüki vaid alkoholimüügile spetsialiseerunud poodides?

PÕM	käesoleva dokumendi esimeses punktis 1a) on välja toodud põhjused, miks monopoli kehtestamine, kui seda vastava punkti all on mõeldud, ei ole Eestis sobilik. Siiski leiame, et kange alkoholi füüsiline eraldamine muust toidukaubast on soovitatav suund. Lahjade alkoholsete jookide puhul võiks jätta jaemüügi võimaluse ka tavalistele toidukauplustele. Sobilik näide on eraldi alkoholi osakond Stockmanni kaubamajas.
Karskusliit	Efektne on alkoholipoliitika, mis vähendab alkoholi kättesaadavust ja vähendab võimalust, et inimesed on selle kerge kättesaadavuse tõttu justkui tõugatud või meelitatud alkoholi tarvitama. Seetõttu on ka loogiline, et me eemaldame alkoholi näo „ebatavalistest“ kohtadest ja piiritleme selle müügi selleks eripäraselt ettenähtud müügikohtadesse.
Tervishoiu- kõrgkool	Alkohol peaks olema saadaval linnades vaid spetsialiseeritud kauplustes – üks linnaosa kohta, maapiirkondades, kui spetsialiseeritud kaupluste avamine alkoholsetele jookidele ja tubakatoodetele pole mingil argumenteeritud põhjustel võimalik, siis vaid maakonnakeskuste suurimas kaupluses füüsiliselt eraldatud sektsioonis teistest kaupadest, sama ka tubakatoodete osas.
TAI	Alkoholsete jookide müügikohtade puhul tuleks luua kindel süsteem, mitte nii nagu praegu, kus alkoholsete jooke saavad müüa keldripoed, ehituspoodid, lillepoed, ujuvad jms. Alkohol >4,7% tuleks viia toidupoodidest alkoholipoodidesse. Selliste poodide puhul saaks luua konkreetse nõude, et kõik müüjad peavad läbi tegema koolituse, milles käsitletakse dokumendi küsimist jms. Kui see on liiga äärmuslik, siis lähtuda nt poe pindalast (punkt 2) – nt väikepoodides (<20 m ²) ei tohi alkoholi üldse müüa. Miks mitte ei võiks olla nii, et alkoholi müük toimub ainult leti tagant (olenemata kangusest), mille puhul müüa peab iga ostja puhul dokumenti küsima. Eraldi asi on nn iseteenindus (praegu toimib see vist ainult Kadaka Selveris). Rootsisis ja Norras läbi viidud uuringu tulemused näitasid, et üleminek letimüügil iseteenindusele tõstis alkoholi tarvitamist 10%.
Kaupmeeste Liit	Kindlasti mitte, sest spetsialiseeritud kauplustes alkoholsete jookide müük tekitab ebaterve konkurentsi ja olulisi ebamugavusi tarbijatele. See võib mõju avaldada ka teiste kaupade hindade tõusule kui ka tarbijakäitumise muutumisele ehk võivad suurenedagi ühekordsete ostude kogused
EÕL	Ei poolda, piirab vaba konkurentsi. Konkurentsi piiramine tõstab alati tarbijate kulusid.

KTK	Väga selgelt ollakse sellele vastu. Muuhulgas leiti, et see omaks negatiivset mõju hinnakonkurentsile ning tooks kaasa tegelikult alkoholi ostukoguste suurenemise. Viimast just põhjusel, et alkoholi ostmine on ebamugavam ja nõuab konkreetsete kaupluste külastamist ning sellisel juhul ostetakse tõenäoliselt korraga juba suurem kogus.
ATML	Meile ei tundu see otstarbekas. Pärtsib ettevõtlust üldiselt (eriti maal). Arvatavasti tõuseks muude kaupade hinnad, sest kauplused peavad alkoholi kasumi muude kaupade arvel kompenseerima. Ilmselt paljud poed suletaks üldse.
RAM	-
TK	Jah, see piiraks alkoholi kättesaadavust. Siis tuleks selleks ette näha ka vastav mõistlik regulatsioon. Kindlasti tuleb arvestada regionaalpoliitilist aspekti kuna tekib küsimus, et kas on õigustatud maapiirkondades spetsiaalselt alkoholi jaekaubandusega tegelevate poodide loomist
RK IRL	EI
SIM	Jah, kange alkohol võiks olla müügil vastavates poodides (lahja alkohol – vähese etanooli sisaldusega alkoholne jook kuni 6 mahu protsenti võib jääda jaemüüki).
MKM	Ei toeta antud ettepanekut. Meetme rakendamine toob paljudes väikestes kauplustes kaasa alkoholsete jookide jaemüügi lõpetamise. Eeskätt on siinkohal probleemiks maapiirkondade kauplused ja ka rändkauplused, kus alkoholsete jookide müük moodustab kaupluse käibest siiski olulise osa. Juba käesolevaks ajaks on paljud maapiirkondade kauplused ja rändkauplused majandusraskuste tõttu olnud sunnitud tegevuse lõpetama, mistõttu võib kujuneda elanike varustatus kaubaga hajaasustuse piirkondades tõsiseks probleemiks. Meetme rakendamine võib kaasa tuua ka illegaalse alkoholi leviku suurenemise.

g) Lubades alkoholi jaemüüki poes vaid selleks ettenähtud osakondades, mis on ülejäänud poest füüsiliselt eraldatud ? (Soovi korral võite lisada erisused vastavalt valitud kriteeriumitele, nt müügipinna suurus ja asumine asulast väljas vms)

PÕM	eelmises punktis väljatoodud analoogiat, kus kange alkohol kättesaadavus oleks konkreetsest poest füüsiliselt eraldatud osakonnast ja alkoholi eest tasumine toimuks ainult selleks ettenähtud kassas, võiks rakendada ka vastava küsimuse puhul..
Karskusliit	Efektive on alkoholipoliitika, mis vähendab alkoholi kättesaadavust ja vähendab võimalust, et inimesed on selle kerge kättesaadavuse tõttu justkui tõugatud või meelitatud alkoholi tarvitama. Seetõttu on ka loogiline, et me eemaldame alkoholi nõ „ebatavalistest“ kohtadest ja piiritleme selle müügi selleks eripäraselt ettenähtud müügikohtadesse.
Tervishoiu- kõrgkool	Alkohol peaks olema saadaval linnades vaid spetsialiseeritud kauplustes – üks linnaosa kohta, maapiirkondades, kui spetsialiseeritud kaupluse avamine alkoholsetele jookidele ja tubakatoodetele pole mingil argumenteeritud põhjustel võimalik, siis vaid maakonnakeskuste suurimas kaupluses füüsiliselt eraldatud sektsioonis teistest kaupadest, sama ka tubakatoodete osas.

TAI	Kui spetsialiseerunud poed on liiga äärmuslik, siis poodides kindel osa oleks leebem variant. Samas peaks see konkreetne osakond olema nähtavalt eraldatud. Kristiine prisma on kasutatud osades kohtades plastikseinu. Samas Pirita selveris suundunud sa piimaostult alkoholiostule. Need konkreetset näited, aga mõte vast arusaadav. Siin tekib kindlasti probleem väiksemate poodidega, kellel ei ole võimalik sellist ümberpaigutust teha. Seepärast sobiks siia nt see variant, et kas kaotada müük poodidest, mis <20 m2 või kogu alkohol leti taha.. Rootsis ja Norras läbi viidud uuringu tulemused näitasid, et üleminek letimüügilt iseteenindusele tõstis alkoholi tarvitamist 10%.
Kaupmeeste Liit	Alkohoolsed joogid võiksid paikneda eraldi (täna on vastav nõue Tallinna linnas) muudest kaupadest. Me ei pea õigeks nõuet, et peaks osakonda füüsiliselt piirama, eraldama. Siinjuures tuleks vahet teha, kas tegemist on letimüügiga, selvemüügiga või mõlemaga korraga. Näiteks on võimalik kangete alkohoolsete jookide müük letimüügina ehk joogid asuvad müüja selja taga riulis ja lahjade alkohoolsete jookide müük selveteeninduse korras.
EÕL	Ühest reeglistikku võib olla keeruline rakendada. Tulemusena tekivad lisakulud, mis mõjutavad eelkõige väiksemaid kauplusi..
KTK	Siinkohal jagunesid vastused enam-vähem pooleks. Viimast just põhjusel, et osaliselt vähemasti toimib see juba täna.
ATML	Aktsepteerime Kaupmeeste Liidu seisukohta.
RAM	-
TK	See osakond võiks olla eraldi ruumis ja eraldi sissepääsuga, juhul kui otsustatakse sellise nõude kasuks.
RK IRL	Jah, kindlasti alkohol paigutatud eraldatud alale. Väikeses poes ilmselt mitte osakond vaid näiteks letitagusel alal alkohol.
SIM	Jah, oluline on füüsiline eraldatus muust kaubast ning alkoholi pakkumine kaupluse tagumises nurgas/ eraldiseisvalt muust kaubast. See tähendab väljapanekut kohas, millest muu vajaliku kauba ostmiseks ei pea mööduma, seda ruumiosa läbima jms. Väiksemates, nt maapoodides, on kange alkohol tavaliselt müüja leti taga, samas lahja alkohol tihtipeale kohe uksest sisse astudes – lahja alkohol võiks paikneda samuti poe kaugemas nurgas, eraldatud muust kaubast.
MKM	Antud meedet võivad kohalikud omavalitsused rakendada ka kehtiva õiguskorra kohaselt ja seda on tulemuslikult rakendatud, mistõttu on see võimalus kohalike omavalitsuste pädevuses vajalik. Üleriigilise piirangu kehtestamist ei saa aga siinkohal kindlasti toetada, kuna see tooks kaasa täiendavate investeeringute tegemise kohustuse kõigile alkohoolsete jookide jaemüügiga tegelevatele ettevõtjatele. Antud nõude kehtestamine ei ole müügi pinna piiratusest tulenevalt paljudes väikestes kauplustes (sh rändkauplustes) tehniliselt teostatav, samuti ei ole alati ka ehituslikult võimalik selliseid ümberkorraldusi teha. Meedet on kohalikest omavalitsustest tulemuslikult rakendatud näiteks Tallinna linn, kus on arvukalt suuri müügi pindasid, kuid ei ole mõistlik kohustada kõiki jaemüüjaid sellisteks ümberkorraldusteks. Küll aga väärib kaalumist Tallinna linnavolikogu 18.09.2008 määrusega nr 30 kehtestatud analoogse nõude kehtestamine, mille kohaselt peavad kauplustes müügi pakutavad alkohoolsed joogid olema paigutatud mittealkohoolsetest jookidest ja muudest kaupadest eraldi ning alkohoolseid jooke ei tohi selvekaubanduse

	<p>vormis müügiks välja panna kaupluse müügisaali eri kohtadesse (näiteks sobiv valge vein kalatoodete juurde, punane vein lihatoodete juurde jne). Meede on igati asjakohane ja vajalik, kuna vähendab eeldatavasti juhuslikke ja spontaanseid alkoholise joogi oste näiteks koos karastusjookidega või muu kaubaga.</p> <p>Ettepanek: suunata kohalikke omavalitsusi antud meedet oma haldusterritooriumil enam rakendama. Kaaluda alkoholsete jookide müügiks pakkumisel kaupluse müügisaalis nende väljapanekuga seonduva meetme kehtestamise vajalikkust.</p>
--	---

h) Lähtuvalt eelnevast küsimusest, kas peate vajalikuks alkoholi väljapanekut ja müüki poes reguleerida riigi tasandil või jätta see jätkuvalt kohaliku omavalitsuse pädevusse?

i) PÕM	lähtuvalt eelnevast vastusest leiame, et vastav jaemüügi regulatsioon tuleks kehtestada riiklikult.
Karskusliit	Efektne on alkoholipoliitika, mis vähendab alkoholi kättesaadavust ja vähendab võimalust, et inimesed on selle kerge kättesaadavuse tõttu justkui tõugatud või meelitatud alkoholi tarvitama. Seetõttu on ka loogiline, et me eemaldame alkoholi näo „ebatavalistest“ kohtadest ja piiritleme selle müügi selleks eripäraselt ettenähtud müügikohtadesse.
Tervishoiu-kõrgkool	Selles küsimuses peab olema riigis kehtestatud ühtne regulatsioon, ei mingit KOV oma regulatsiooni, mis võimaldab hulgalist kuritarvitamist (nt kui sina ei luba, siis mina luban, kui keegi maksab või soovitud teenust osutab).
TAI	Riigi tasandil peavad tulema kindlasti konkreetsed põhinõuded, kohalikud omavalitsused saavad omalt poolt veel lisamisi teha.
Kaupmeeste Liit	Üldine regulatsioon peaks olema riigi tasandil. Jaekettide kauplused asuvad üle Eesti ja on põhjendamatu tekitada erisusi nõuetes eri piirkondade vahel.
EÕL	Regulatsioon jätta endiselt omavalitsustele. Alkohol võib olla paigutatud muust kaubast eraldi ja väiksed kauplused, m2 arv kokku leppida kaupmeeste liiduga. Eraldatus ei tähenda siinkohal vaheseinte ehitamise nõuet..
KTK	Selge enamus leidis, et see võiks olla omavalitsuse pädevuses.
ATML	Aktsepteerime Kaupmeeste Liidu seisukohta.
RAM	-
TK	Käsitledes alkoholipoliitikat kui tervikut vajab see riigi tasemel reguleerimist. Teatud küsimused saab riik vajadusel KOV-dele lahendamiseks delegeerida, kuid alkoholipoliitika kui tervik peaks omama terviklahendusi.
RK IRL	Kindlasti riigi tasandil.
SIM	Alkoholi väljapanek võiks olla reguleeritud riiklikul tasandil – paiknemine, millisel pinnal, eraldatus muust kaubast jms.

MKM	Peame otstarbekaks jätta antud küsimus jätkuvalt kohaliku omavalitsuse pädevusse.

3. Reguleerida alkohol jaemüüki päevade ja kellaegade osas

a) Kas peate vajalikuks muuta tänast olukorda, kus alkoholi jaemüük kaasaostuks on lubatud kell 10.00-22.00?

b) PÕM	Ei näe vajadust muuta.
Karskusliit	Jah, teeme ettepaneku lõpetada alkoholimüügi kell 20:00
Tervishoiu-kõrgkool	Pea vajalikuks keelustada üleriigiliselt alkoholi jaemüük kaasaostuks ajavahemikus kella 20.00 kuni hommikul kella 10.00-ni, sh keelustada kauplustes valjuhääldajatest hõikumised nagu „alkoholi saab osta veel pool tundi” jms. Ostjaid ei teavitata ju sellest, et pood suletakse 5 min pärast. Pea sellist alkoholi reklaami ebaeetiliseks
TAI	<p>Erinevate riikide (Austraalia, Brasiilia, Kanada, Põhjamaad ja USA) uuringud on näidanud, et alkoholsete jookide tarvitamine ning sellest tingitud kahjud on seoses alkoholsete jookide müügi tundide ja päevadega – kui müügiaega suurendada (tundides ja päevades), suurenevad ka tarvitamine ning sellest tingitud kahjud ning vice versa. Selle alusel võib eeldada, et vähendades alkoholsete jookide müügiaega on võimalik vähendada alkoholsete jookide tarvitamist ning sellest tingitud kahjusid.</p> <p>Alkoholsete jookide tarvitamisest tingitud kahjude osas on täheldatud, et mõju avaldub kiiremini akuutsete kahjude korral (võrreldes krooniliste haigustega). (Stockwell and Chrikhitzhs 2009)</p> <p>Täpsete kellaegade osas tuleks vähendada nädalavahetuse müügiaegasid (nt laupäeval müüakse alkoholseid jooke 10.00-16.00 ning pühapäeval ei toimuks üldse müüki. Selleks, et olla kindel selle efektiivsuses tuleks seda mingi aeg katsetada, nt aasta aega ja vaadata, kuidas muutuvad erinevad akuutse kahju näitajad. Samuti on siin mõtlemiskoht „on-premise“ osas. Hetkel saavad „on-premise“ asutused müüa alkoholi niikaua, kuni koht suletakse (varieerub asutuseti). Reaalne on ju see, et mida kauem nad lahti on, seda rohkem raha teenitakse (alkoholi pealt). Määrates kindla kellaaja (nt kell 2.00), millest alates lõppeb „on-premise“ alkoholi müük on võimalik samuti vähendada alkoholi tarvitamist ning sellest tulenevaid kahjusid.</p> <p>Hahn et al (2010) leidsid, et kui suurendades „on-premise“ lahtiolekuaega kahe tunni võrra, suurenevad ka alkoholi tarvitamisest tingitud kahjud.</p> <p>Middleton et al (2010) leidsid, et juhul kui kaotada alkoholi müügikeels laupäeval ja pühapäeval, suurenesid alkoholi liigtarvitamine ja sellega seotud kahjud – liiklusõnnetused, joores juhtimine, rünnakud.</p>

	. Seega tuleks vähendada pakkumist (vähemalt ajaliseltki) nädalavahetusel.
Kaupmeeste Liit	Ei näe vajadust muuta.
EÕL	Ei näe vajadust muuta.
KTK	Väga selgelt ollakse selle muutmise vastu. Avaldati ka arvamust, et see piirang võiks üldse olemata olla.
SIM	<p><i>Ei pea vajalikuks tänase olukorra muutmist, kus alkoholi jaemüük kaasaostuks on lubatud kell 10.00-22.00.</i></p> <p><i>Siinkohal soovime aga esitada kaalumisele ettepaneku kellaajalise jaemüügi piiramise asemel meelelahutusasutuste sulgemiseks teatud kellaajast.</i></p> <p><i>Nimelt, toetudes Norras (Rossow, I., Norström, T „The impact of small changes in bar closing hours on violence. The Norwegian experience from 18 cities“. Kättesaadav arvutivõrgus http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1360-0443.2011.03643.x) läbi viidud uuringu tulemustele leiame, et avalikes kohtades aset leidvaid kehalisi väärkohtlemisi on võimalik takistada meelelahutusasutuste lahtiolekuaegade piiramisega.</i></p> <p><i>Norras tehtud uuring toob välja, et ka väiksed muudatused meelelahutusasutuste lahtiolekuaegades mõjutavad vägivalldajuhtumite arvu. Nimelt, pubide ja baaride sulgemise aja pikendamine ühe tunni võrra nädalavahetuste öödel tõstab toimuvate vägivalldajuhtumite arvu umbes 20 intsidendi võrra 100 000 inimese kohta aastas, mis tähendab vägivalldajuhtumite umbes 16%st kasvu. Samavõrra hilisema lahtiolekuaajaga omab mõju ka varasem sulgemine – iga tund varasemat sulgemist toob kaasa vägivalldajuhtumite vähenemise samuti umbes 16% võrra. Tulemused toetavad mitmeid üle maailma tehtud uuringuid, mis toovad välja, et piirkondades, kus ligipääs alkoholile on kergemini tagatud, esineb rohkem vägivalldakuritegusid ning kinnitavad üldiselt alkoholi tarbimise seost kuritegevuse esinemisega. Ka Eestis saaks kesklinna piirkonnas meelelahutusasutuste lahtiolekuaegade piiramisega avalikes kohtades aset leidvaid kehalisi väärkohtlemisi takistada.</i></p> <p><i>Samas tuleb hinnata Soome siseministri hiljutise sarnase ettepaneku (restoranide ja baaride varasem sulgemine politsei ressursside parema kasutamise eesmärgil öisel ajal kui alkoholi mõju all isikutega tegelemine) näitel toitlustus-/teenindussektori võimalikke vastuargumente antud meetmele. Soome turismi- ja restoranide liidu esindaja on ka viidanud, et muudatus Soomes tähendab mh alkoholi Eestist hankimise suurenemist, et tarbitaks enam väljaspool toitlustus- ja meelelahutusasutusi, sellega kaasneks personali vähendamise vajadus jm.</i></p>
ATML	Ei näe vajadust muuta.
RAM	Ei näe vajadust muuta.

TK	Ei, kuid me ei välistaks alkoholi jaemüügi piiramist pühapäeval st lühendades ennekõike alkoholi jaemüügiks lubatud aega selle lõpust.
RK IRL	Ei näe vajadust muuta.
MKM	Ei pea vajalikuks kehtivat kellaajalist piirangut muuta.

c) Kas Teie organisatsioonil on ettepanekuid nõ alkoholivabade päevade osas, ehk soovi kehtestada alkoholi jaemüügi keeld kindlatel kuupäevadel?

TAUST: Tallinnas on kehtestatud alkoholi jaemüügi eripiirang seoses Volbriööga, kus alkoholi jaemüük kauplustes on peatatud 30. aprillist kella 14 kuni 01. mai kella 10. Siiski on vastav piirang tekitanud efekti, kus alkoholi varutakse juba varem suurtes kogustes. Samuti on Põlva linnas kehtestatud alkoholivaba Lastekaitsepäev, kuid inimesed sõidavad alkoholi nimel väljaspool linna asuvasse kauplustesse ning suuremat efekti vastav piirang kaasa ei too.

PÕM	teatud päevadel keelamine võib tuua kaasa samasuguse efekti nagu kellast-kellani müügi puhul, kus poodides hoiatatakse pidevalt, et ettevaatust homme või sellel kuupäeval alkoholi müüki ei toimu. Seega ei ole antud piirang väga efektiivne.
Karskusliit	Selleks võiks olla kas 1. september või 1. juuni. Tegemist oleks tugeva deklaratiivse sõnumiga, mis annaks ühiskonnale olulise sõnumi laste ja noorte ning alkoholi probleemist.
Tervishoiu-kõrgkool	Pean vajalikuks kehtestada alkoholi jaemüügi keeldu teatud kindlatel kuupäevadel, millel on sõnumina oma tähendus. Need oleksid eeskätt 1. juuni (lastekaitsepäev) ja Jõulupühad
TAI	Alkoholivabad päevad võiksid olla pühapäevad ning osad riigipühad + 1. september. Hetkel saavad KOV-id piirata Volbriööl alkoholimüügiaega, kuid see võiks kehtida üle-eestiliselt
Kaupmeeste Liit	Mitte kehtestada üldist piirangut teatud kuupäevadel. Teatud kuupäevadel alkoholsete jookide müügi piiramine võiks toimuda teatud kogukonna, omavalitsuse vabatahtliku initsiatiivina, hea tavana , näiteks 31.mail, 1. septembril. Praktikas võib täheldada seda, et ostmine vahetult enne piirangu jõustumist suureneb oluliselt.
EÕL	Ei ole ettepanekuid.
KTK	Pigem ollakse sellele vastu. Need, kes pidasid seda võimalikuks ja ei olnud kategooriliselt vastu tõstasid siiski küsimuse sellest, kas sellisel keelul oleks ikka reaalne positiivne mõju.
ATML	Pole ettepanekuid.
RAM	Ei toeta, sest piirang ei täidaks eesmärki, so tarbimise vähendamine. Mõju oleks ilmselt selles, et inimesed hakkaksid edaspidi ostude sooritamisel tegevust planeerima. Piirang võib mõjuda ka tarbimist suurendavana, kui inimesed ostavad igaks-juhuks ette ja kui jook juba on, siis tarbivad ära ka, samas kui tavaolukorras ette ei oleks vaja osta ja igaks juhuks ostu näol ei ole suuremat kiusatust äratarbimiseks..

TK	Ei.
RK IRL	Lastekaitsepäev, kuid kindlasti kaasnevalt iga-aastase vastava riikliku teavituskampaaniaga.
SIM	Jah, võiks kaaluda regulatsiooni, mis keelab alkoholi jaemüügi kindlatel (kuu)päevadel juhul, kui on statistiline mõju alkoholivabadel päevadel. S. t enne regulatsiooni kehtestamist on vajalik mõjuanalüüsi läbiviimine. Nõu alkoholivabad päevad võiks võimalusel olla lastega seotud tähtpäevadel: 1. juuni, 1. september jms. Sellega anname edasi sõnumi, et lastega seotud olulistel kuupäevadel on alkoholi tarvitamine taunitav.
MKM	Alkoholise joogi müügi üleriigilise keelu rakendamist teatud kuupäevadel (nt 1. septembril - tarkusepäev, 1.juuni - lastekaitsepäev) võib toetada kui väärtushinnanguid ja üldist suhtumist alkoholi tarbimisse kujundavat meetet.

d) Kas alkoholiseadusega erakorraliste alkoholi jaemüügi piirangute kehtestamise võimalused on piisavad?

PÕMi positsioon: kuna erakorraliste piirangute kehtestamisel oma haldusterritooriumil peaksid kõige pädevamad olema KOV. Vastavalt alkoholiseaduse § 42, on KOVil õigus kehtestada lisaks seaduses väljatoodud piirangutele sortimenti, müügikohti ja müügivormi puudutavad kitsendused. Kõige rohkem on antud õigust kasutanud Tallinna linn, mis annab mõista, et vastavad võimalused on piisavad.

MKM positsioon: Alkoholiseadusega sätestatud piirangud on seni olnud piisavad, mistõttu ei ole täiendavate võimaluste kehtestamiseks praktilist vajadust.

Erakorraliste piirangute vajalikkust teatud sündmuste või tähtpäevade korral (nt Volbriöö) isikute turvalisuse ja avaliku korra tagamiseks oskab kõige paremini hinnata kohalik omavalitsüksus. Antud põhimõttest tulenevalt on kohaliku omavalitsuse volikogul pädevus oma haldusterritooriumil kehtestada alkoholiseaduse § 42 lõike 1 alusel. Alkoholi jaemüügiks avalikel üritustel tuleb taotleda alati jaemüügi luba ning teha vastav märge registris, mille menetlemisel on kohalikul omavalitsusel võimalus hinnata ürituse olemust ja vajadust alkoholi müüki piirata.

Näiteks võib Saku valla avaliku korra eeskirja kohaselt avalikul üritusel müüa alkoholiseid jooke etanoolisisaldusega kuni 22 mahuprotsenti (kaasa arvatud, s.o lahja alkoholne jook). Rõuge Vallavolikogu on keelanud kange alkoholise joogi jaemüügi igaaastasel üritusel „Rõuge Veepidu ja Paadiralli“ Rõuge alevikus ja lähikülades asuvatest kauplustest. Vastseliina vallavolikogu on Vastseliina Maarahva Laadal ja laada ürituste raames keelanud kange alkoholise joogi jaemüügi.

Avaliku korra tagamise huvides võib kehtiva alkoholiseaduse § 36 alusel avaliku korra tagamise huvides alkoholise joogi jaemüügiõiguse peatada Vabariigi Valitsus – riigis tervikuna, maavanem – maakonnas tervikuna, valla- või linnavalitsus- oma haldusterritooriumil tervikuna või teatud müügikohtades või ühes müügikohas. Vähendamaks volbriööl alkoholsete jookide rohke tarbimisega kaasneva võivate õigusrikkumiste arvu Harju maakonnas, on näiteks 2010. aastal Harju maavanema korraldusega peatatud alkoholsete jookidega kauplemine alates 30. aprilli kella 14.00 päeval kuni 1.mai hommikuni kella 10.00-ni.

Eeltoodule lisaks punktides a, c, d ja e kavandatud piirangud vähendaksid alkoholsete jookide jaemüügi tegelevate ettevõtjate arvu, takistades ühtlasi uute ettevõtjate turuletulekut ja ettevõtlusvabadust. Sellised meetmed kuuluvad kindlasti hindamisele, mistõttu tuleks meetmeid kavandades Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul tulenevalt täita teavitamiskohustus (artikkel 15).

Teavitamisel tuleb põhjendada, et kavandatav meede, ei ole diskrimineeriv, on vajalik ja põhjendatud olulise avaliku huviga ning on proportsionaalne ja sobiv taotletava eesmärgi saavutamiseks. Nõuded ei tohi minna eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale, samuti ei tohi olla võimalik asendada neid muude, vähem piiravate meetmetega. Enne ülalviidatud meetmete kavandamist tuleb seega teostada põhjalik ja igakülgne mõjude hindamise analüüs

Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli positsioon: Kindlasti mitte. Avalikud massi- ja vabaõhuüritused nagu tantsu- ja laulupeod, folgid ja festivalid, karnevalid, spordivõistlused, Pühajärve Beach, Järvakandi Rock jt taolised suurüritused peaksid olema alkoholivabad, st nende toimumiskohtades ei tohiks jätta alkoholsete jookidega kauplemise otsustamine KOV tasemele, vaid see peab olema keelatud kogu riigi ulatuses.

Ülejäänud osapooled leidsid, et piirangud on piisavad.

4. Reguleerides alkoholi jaemüügi viise

a) Kas peate vajalikuks keelata alkoholi/kange alkoholi müük iseteenindussaalides (s.t lubada müüa ainult leti tagant)?

b) PÕM	pigem pooldame kange alkoholi eraldi jaemüüki ning iseteenindussaalides lahjat alkoholi..
Karskusliit	Kui alkoholimonopoli teed mitte minna, siis kindlasti on oluline piirata alkoholi nähtavust ja kättesaadavust tavakauplustes.
Tervishoiu-kõrgkool	Alkoholi müük, olenemata selle kangusest peab linnades toimuma vaid spetsialiseeritud kauplustes ja leti tagant. Maapiirkondades vt p 2e. Mobiilsetes autokauplustes alkoholsete jooke ei tohi müüa.
TAI	Alkoholsete jookide müügikohtade puhul tuleks luua kindel süsteem, mitte nii nagu praegu, kus alkoholsete jooke saavad müüa keldripoed, ehituspoodid, lillepoed, ujulad jms. Alkohol >4,7% tuleks viia toidupoodidest alkoholipoodidesse. Kui see on liiga äärmuslik, siis lähtuda nt poe pindalast (punkt 2) – nt väikepoodides (<20 m ²) ei tohi alkoholi üldse müüa. Miks mitte ei võiks olla nii, et alkoholi müük toimub ainult leti tagant (olenemata kangusest), mille puhul müüa peab iga ostja puhul dokumenti küsima.
Kaupmeeste Liit	Ei pea vajalikuks. Põhjustab põhjendamatuid kulutusi ja teiste maade kogemused ei ole näidanud vajalikku tulemust.
EÕL	Ei pea vajalikuks. Tekitab taas kauplustele lisakulusid ning seeläbi vähendab nende konkurentsivõimet (eriti väiksemates maakohtades, kus kauplustel on niigi raske toimida). Ei lahenda probleemi, aga toob lisatööd..
KTK	Väga selgelt ollakse vastu sellisele piirangule. Vastumeelsust põhjendatakse mh sellega, et see annab võimaluse müüja poolt teatud alkoholimarke esile tõsta või soovitada. Ühtlasi rõhutatakse seda, et vastav piirang võtaks kliendilt õiguse mõistlikul viisil tootega tutvuda enne ostmist
ATML	Aktsepteerime Kaupmeeste Liidu seisukohta.
RAM	Ei, ei saa mõttest aru, et mis vahe, kas müüa ulatab või paneb tarbija ise korvi.

TK	Ei, kuna meie hinnangul ei aita see kaasa olulisele kättesaadavuse vähenemisele. Samas tekitaks see olukorra, kus tarbijal ei ole võimalik reaalselt saada infot toodete kohta
RK IRL	Piisaks, kui alkohol on välja pandud eraldi alal, kus on vaid alkohol. Ala piiratud näiteks klaasseinaga.
SIM	Kui alkoholi osakond on füüsiliselt eraldatud muust kaubast (nagu Prisma), siis ei näe vajadust lubada alkoholi müüki ainult leti tagant.
MKM	Müügivormi puudutavaid kitsendusi võib rakendada kohalik omavalitsus alkoholiseaduse § 42 lõike 1 alusel. Siinkohal tuleb arvestada müügikohtade eripära ja müügipinna suurust, mida saab teha vaid kohalik omavalitsus

c) Kuidas reguleerida alkoholimüüki internetis, et tõkestada sel teel levivat salaalkoholi müüki, alaealistele müüki jne?

TAUST: Alkoholi jaemüük e-kaubanduse korras on AlKS-e § 40 lõike 1 punktist 12 lähtuvalt piiratud ning seda võib teha ettevõtjale talle kuuluva kaupluse või toitlustusettevõtte kaudu. Lisaks peab ettevõtja omama vastavat märget ka Majandustegevuse registris. Alkoholi müügil e-kaubanduse korras toimub alkoholi üleandmise akt olenemata, kas alkoholile läheb klient ise järgi või transporditakse see kliendile sobivast kohta. Hoolimata kauba üle andmise viisist tuleb veenduda, et alkoholi vastuvõtja ei ole alaealine.

PÕM	Igasugune alaealisele alkoholsete toodete üleandmine (AlKS § 47, lõige 2) kohaselt on keelatud. Dokumendi küsimine alkoholsete jookide kohaletoometamisel / üleandmisel on igati õigustatud.
Karskusliit	Ametlikult võiks alkoholimüük olla internetis keelatud. Alkohol ei ole tavaline kaup ja see tähendab, et seda peaks saama osta siiski konkreetsetes füüsilises müügikohas, kus saab garanteerida, et ostja ei ole alaealine, joores jne, ning kus saab ka tavakodanik kontrollida, kas müügil olev kaup on legaalne või mitte (maksumärgid)..
Tervishoiu- kõrgkool	Ka maksumärkidega legaalse alkoholi müük Internetis tuleks keelata. See on reguleeritav keelust üleastumisel nt vastava saidivaldaja trahvimisega. On ka teisi meetmeid, kui neid tahetakse rakendada, jällegi poliitilise otsustuse küsimus..
TAI	Kui reguleerida alkoholimüük lähtudes sellest, et müüa vaid kindlates poodides, siis sealt tuleks välja ka see, et internetis alkoholimüük keelustada. Kuna alaealine saaks osta internetist alkoholi kasutades näiteks vanema pangakaarti, ei ole see piisavalt usaldusväärne viis müügiks.
Kaupmeeste Liit	Müük internetis peab olema reguleeritud sarnaselt müügiga kauplustest.
EÕL	Kui on üheselt arusaadav kuidas kontrollida internetis alkoholi müüki, siis võib keelule mõelda. Kuid keeld ei tohi muutuda laiemalt interneti tegevuse piiramiseks
KTK	Üldiselt leiti, et interneti teel müük vajaks täiendavat reguleerimist. Samas avaldati ka arvamust, et see pole vajalik, sest salaalkohol levib eelkõige muid kanaleid pidi. Eeltoodu kõrval juhiti ka tähelepanu sellele, et järelevalve

	tõhustamist peaks esimesena kaaluma, sest igasuguse piirangu kehtestamine, mis tuleneb ebaausate ettevõtjate tegevusest on sisuliselt ausate ettevõtjate karistamine
ATML	Vajab juriidilist hinnangut..
RAM	Keeruline küsimus, millele ei saa üheselt vastata. Probleemid on olemas, nt kuidas tagada vanuse kontroll, ka on probleemiks ilmselt maksude maksmise üle järelevalve. Samas ega keeluga ei kao salaturg, salaturu tõkestamiseks on järelevalve paratamatult vajalik
TK	TKA toetab täielikku alkoholi jaemüügi internetis keelustamist .
RK IRL	-.
SIM	Üldiselt ei peaks olema lubatud alkoholimüük internetis. Juhul kui, siis peab ostmine olema ID-kaardi põhine (vanuse tuvastamine - sel juhul ei saa alaealine otse osta). Samuti peab kauba üleandmisel isikut tõendava dokumendi küsimine olema kohustuslik. Oluline on pidev monitooring järelevalve teostajate poolt. [Alkoholi reklaamivatele interneti lehekülgedele peaks samuti ligipääs olema isikutuvastuse alusel.]
MKM	Alkoholsete jookide tarbimuse vähendamiseks ja isikute tervise kaitseks on peetud vajalikuks piirata alkoholsete jookide jaemüüki elektroonilise side võrgu kaudu. Alkoholiseaduse § 40 lg 1 p 12 kohaselt on alkoholsete jookide jaemüüki e-kaubanduse korras lubatud teostada vaid ettevõtjale kuuluva kaupluse või toitlustusettevõtte kaudu. Antud kitsendus hõlbustab oluliselt alkoholsete jookide müügi üle järelevalve teostamist, võimaldades kontrollida müügiks pakutavate alkoholsete jookide ja nende saatedokumentide nõuetele vastavust, kangete alkoholsete jookide puhul ka maksumärkide olemasolu ja nõuetele vastavust. Kui alkoholset jooki pakutakse müügiks siiski e-kaubanduse vormis, siis kauba kohaleveeteenuse osutamisele laieneb samuti alkoholiseaduse § 41 lg 5, mis keelab alkoholise joogi tarbijale üleandmise ajavahemikul kella 22.00-10.00. Samas tuleb märkida, et salaalkoholi leviku peamiseks müügikohtadeks on Eesti Konjunktuuriinstituudi 2010. aasta vastavasisulise uuringu andmetel siiski müüja kodu (48% salaalkoholi ostjate puhul) ja tänav (21% salaalkoholi ostate puhul). Sama uuringu kohaselt on salaalkoholi võimalik osta ka kauplusest, kioskist ja turult. ² Seega ei kuulu interneti salaalkoholi levikul kindlasti peamiste kanalite hulka.

5. Reguleerida alkoholi jaemüüki spetsiifilistes kohtades või üritustel

osas rõhutas töörühm järelevalve tähtsust ning täpsustas küsimusi järgmiselt

a) Kas peate vajalikuks piirata/keelata alkoholi jaemüüki spordiüritustel?

b) PÕM	See peaks jääma KOVide otsustada, kuid peame vajalikuks arvestada spordiliitude ettepanekutega. Vastav piirang annab efekti vaid esimesel aastal, järgmisel korral võetakse alkohol lihtsalt mujalt kaasa või tarbitakse vahetult enne üritust.
--------	---

² „Illegaalse alkoholi tarbimine ja kaubandus Eestis 2010“, Eesti Konjunktuuriinstituut, Tallinn, mai 2011.

	Rahvaspordi üritustel – maratonidel, jooksudel, kus osalejaid enamasti kordades rohkem kui kaasaelajaid, on alkoholi tarbimine pigem marginaalne..
Karskusliit	Toetame Prantsusmaa <i>Loi Evin'i</i> näidet, kus on keelatud alkoholitootjate poolne sponsorlus (ja ka müük) spordi- ja kultuuriüritustel.
Tervishoiu-kõrgkool	Jah, piiramine siin kanguse alusel ei toimi. Spordivõistlus ei ole publikule alkoholi tarvitamise koht. Ei pea argumendiks, et Soomes müüakse spordivõistluste publikule ainult lahjat õlut.
TAI	Jah. Avalikel üritustel, kus saavad viibida lapsed, ei tohiks alkoholi müük olla lubatud. Lastele on täiskasvanud eeskujuks ning nähes oma vanemaid/ teisi täiskasvanuid alkoholi tarvitamas, saavad lapsed sisendi ka ise seda teha. Samuti võib spordiüritustel alkoholi tarvitamine jätta noortele mulje, et alkoholi tarvitamine on seotud spordiga.
Kaupmeeste Liit	Jah, kui on tegemist näiteks laste- ja noortevõistlustega, pereürituste jmt.
EÕL	Ei pea vajalikuks piirata lahja alkoholi müüki. Piirangud jätta KOV otsustada
KTK	Selle küsimuse puhul jagunesid vastused pooleks, seega vajab see küsimus täiendavat arutlemist. Vastuste selline jagunemine võib tuleneda väga tõenäoliselt sellest, et spordiüritused on väga erineva iseloomuga ja seetõttu üldine keeld sellistel üritustel alkoholi müüa võib olla ebaproportsionaalne
ATML	Peame seda võimalikuks. Milline on spordiliitude arvamus?
RAM	Ei pea vajalikuks. Küsimus on pigem tarbimise kultuuris. Talvel külmal ajal mõjub pisut konjakit või hõögveini soojendavalt näiteks võistluste pealtvaatajatele
TK	Toetame piiramist, keelamist ei soovita.
RK IRL	- Võiks kaaluda..
SIM	Jah, pooldame spordiüritustel alkoholi jaemüügi keelamist, kuna tervislike eluviiside propageerimiseks ei sobi alkohol. [Turundust puudutavalt, spordiüritustele ei sobi ka alkoholi reklaam või alkoholisektori esindaja kui peamise sponsori väljatoomine (sarnaselt tubaka piirangutega).]
MKM	Vastavasisuline pädevus on kohalikul omavalitsusel. Eesti Konjunktuuriinstituudi poolt 2010. aastal läbiviidud küsitluse kohaselt ei pooldanud 85% vastanutest alkoholi müüki spordivõistlustel. ³ Samas tekitab riiklikul tasandil alkohoolse joogi jaemüügimüügi keeld spordiüritustel praktikas lõputuid vaidlusi, kuna alati ei ole ürituse suunitlus üheselt määratletav

³ „Alkoholi turg, tarbimine ja kahjud Eestis. Aastaraamat 2011.“Eesti Konjunktuuriinstituut, lk 20.

	(nt Tallinna Merepäevad, International Horse Show jms).
--	---

c) Kas peate vajalikuks piirata/keelata alkoholi jaemüük veel mõnel üritusel, ürituste liigil?

TAUST: Alks § 41 lg 2 p 4 järgi on alkoholi müük keelatud lastele suunatud üritustel.

PÕM	Riiklikult on raske hinnata, milliste ürituste puhul tuleks kehtestada rangemad piirangud, mistõttu peaks selline otsustusõigus jääma KOVle.
Karskusliit	-.
Tervishoiu- kõrgkool	Avalikud massi- ja vabaõhuüritused nagu tantsu- ja laulupeod, folgid ja festivalid, karnevalid, spordivõistlused, Pühajärve Beach, Järvakandi Rock jt taolised suurüritused peaksid olema alkoholivabad, st nende toimumiskohtades ei tohiks jätta alkoholsete jookidega kauplemise otsustamine KOV tasemele, vaid see peab olema keelatud kogu riigi ulatuses.
TAI	Üritustel, mille sihtrühmaks on lapsed ei tohiks olla lubatud alkoholsete jookide müük. Siinkohal saab välja tuua, et Öllesummeri otseseks sihtrühmaks ei ole küll lapsed, aga see on kujunenud nn pereürituseks, kuhu lapsed kaasa võetakse (sama kehtib paljude teiste ürituste kohta). Kui üritusel on lapsed, siis pole seal alkoholi ja kui on alkohol, siis pole lapsi. Ka siit kumab läbi eeskujuks olemine. Me oleme saanud piisavalt ajakirjandusest lugeda, kui palju alaealisi ühel või teisel üritusel purjus peaga vahele jäid. Kas nad oleksid olnud purjus, kui alkoholi ei oleks müüdud? Kas nad oleksid olnud purjus, kui neilt oleks dokumenti küsitud või dokumendi õigsust kontrollitud?.
Kaupmeeste Liit	Käesoleval ajal on juba võimalik piirata vastavalt seadusandlusele, täiendavat regulatsiooni ei ole vaja. Näiteks laste- ja noorte laulupidu
EÕL	Ei pea vajalikuks. Igasugune üksikürituse eristamine ei vähenda alkoholitarbimist, küll aga loob ebavõrdseid tingimusi. Jätta KOV otsustada. Piirangud võiksid kehtida üritustele, kus alaealiste osatähtsus on vähemalt 50%.
KTK	Üldiselt sellise keelu kehtestamist ei pooldata. Täiendavalt leiti, et kui sellist piirangut kohaldada, siis peab lähtuma ürituse suunitlusest.
ATML	Näiteks lastele suunatud üritustel
RAM	-
TK	Sõltub üritusest ja sihtgrupist.
RK IRL	Piiraks, kui oskaks mõistlikult defineerida üritused, mis on nn kogupereüritused, mille põhieesmärk ongi tegelikult alkoholi tarbimine..
SIM	Jah, leiame, et alkoholi jaemüük tuleb keelata kultuuriüritustel, kus käiakse ka koos lastega. Nt kinodes võiks müüa alkoholi võimalusel vaid hilisõhtustel seanssidel, kui lastele (perele) suunatud filme ei näidata.
MKM	Kehtiva alkoholiseaduse § 41 seab alkoholsete jookide jaemüügile mitmed kitsendused. Lõike 2 punkti 4 kohaselt on alkoholise joogi jaemüük keelatud muuhulgas lastele suunatud ürituse toimumise paigas selle ürituse toimumise ajal. Paragrahvi 42 lõike 1 punkti 1 kohaselt on aga kohalikul omavalitsusel alati kaalutusõigus kõigi avalike ürituste, sealhulgas kogupereürituste osas.

d) Kas leiate, et kohalikud omavalitsused on seni kasutanud neile antud õigusi alkoholi jaemüüki üritustel piirata, kas näete vajadust riiklikuks sekkumiseks?

e) PÕM	KOVid on kõige pädevamad reguleerimaks alkoholi jaemüügi valdkonda oma haldusterritooriumil ning alkoholiseaduse tähenduses on antud KOVle piisavalt võimalusi piirangute kehtestamiseks. Meil ei ole pädevust hinnata KOVde tegevust alkoholi jaemüügi kitsenduste reguleerimisel. .
Karskusliit	Kuna tegemist on äriga, siis on loomulik, et omavalitsusele on suurte ürituste toimumine nende territooriumil kasulik ehk teisisõnu, mida rohkem juuakse, seda suuremat tulu see ju põhimõtteliselt toob. Riiklik alkoholipoliitika peaks garanteerima, et riigil endal ega omavalitsustel ei oleks rahalist huvi alkoholimüügi edendamiseks.
Tervishoiu-kõrgkool	Jah, osa KOV on seda teinud, kuid selline olukord loob võimalusi korruptsiooniks, mistõttu näen lahendust riiklikuks sekkumiseks
TAI	Õigusi on kasutatud, kuid kas piisavalt? Riiklikult tasandilt peaks mingisugunegi regulatsioon selles osas tulema.
Kaupmeeste Liit	Nimetatud õigus peaks jääma kohalikele omavalitsustele
EÕL	Ei näe vajadust sekkuda
KTK	Riikliku sekkumise vajadust ettevõtjad siin ei näinud. Leiti, et kohalikud omavalitsused on siiani kohaldanud piiranguid põhjendatult.
ATML	Võiks jääda KOV teemaks
RAM	-
TK	Meie hinnangul on kehtiv olukord piisav
RK IRL	Ei oma infot. Näiteks Õllesummeri puhul on küll lahkeli ürituse nime, sisu ja sihtrühma osas. Kuid millist aspekti reguleerida?
SIM	Võimalusel kehtestada riiklikul tasemel piirangud, millistel juhtudel tavaliselt rohkem piiratakse (nt volbriöö, mastaapsete suurürituste ajaks, nt tantsu- ja laulupidu). Lisaks kaaluda riiklikku sekkumist, kui suur osa Eesti maakondadest kehtestab jaemüügi piiramise, laiendada seda riiklikult kogu Eestile.
MKM	Kohalik omavalitsus omab pädevust, mis lubab tal oma haldusterritooriumil aset leidvatel üritustel alkoholsete jookide jaemüüki piirata või täielikult keelata. Riiklik sekkumine ei pruugi olla siinjuures mõistlik ning praktikas soovitud tulemust anda. Siiski võiks kohalike omavalitsusi suunata neile alkoholiseadusega antud pädevust veelgi enam rakendama, kujundamaks suhtumist avalikes kohtades alkoholi tarbimisse ning soosimaks alkoholivabade ürituste korraldamist. Eesti Konjunktuuriinstituut on 2008. aastal läbi viinud juba eelnevalt viidatud uuringu kohalike omavalitsuste

	<p>alkoholipoliitikast. Nimetatud uuringu kohaselt on kõige sagedasemateks vastuargumentideks alkoholsete jookide jaemüügi piirangute kehtestamise suhtes kohalikus omavalitsuses: salaalkoholi müügi suurenemine, kaupluste käibe vähenemine ja müügi piirangute madal tõhusus alkoholiga seotud probleemide lahendamisel.</p> <p>Paljud omavalitsused siiski rakendavad oma haldusterritooriumil täiendavaid piiranguid. Näiteks piirab Tallinna linn jaemüüki ka üldkasutatava supluskohta territooriumil ning ajutises ehitises asuvates kauplustes on lubatud kaubelda ainult vähese etanoolisisaldusega alkoholse joogiga.</p> <p>Ettepanek: asjakohane on laiendada kohalikele omavalitsuste pädevust oma haldusterritooriumil toimuvate avalike üritusega seonduvalt täiendavate kellajaliste piirangute kehtestamiseks alkoholsete jookide jaemüügil. Sellise pädevuse kohaselt oleks kohalikul omavalitsusel võimalus avaliku ürituse toimumise päeval piirata alkoholsete jookide jaemüüki juba ürituse toimumise päeval enne ürituse algust (avaliku korra ja turvalisuse tagamiseks nt kella 14.00 päeval kui õhtul toimub kontsert) ja mitte üksnes ürituse toimumise kohas vaid ka haldusterritooriumil tervikuna.</p>
--	--

6. Kehtestada sobiva vanusepiirangu alkoholsete jookide ostmisele ja tarvitamisele ning rakendades teisi meetmeid, et tõkestada alaealiste alkoholitarvitamist.

TR rõhutas järelvalve osatähtsust, vajadust motiveerida politseid ja tarbijakaitsjaid ning täpsustas küsimusi:

a) Kas peate kehtivaid vanusepiiranguid Eesti kontekstis sobivaiks?

TAUST: Vanusepiirangud alkoholi jaemüügil Skandinaavias ja lähimates naaberriikides: Soome, Norra (lahja alkohol 18 a, kange alkohol 20 a), Rootsi (lahja ja kange alkohol 20 a), Taani (lahja alkohol 16 a, kange alkohol 18 a), Läti, Leedu, Venemaa (lahja ja kange alkohol 18 a).

PÕM	<p>Peamine on siiski järelevalve tõhustamine, mis aitaks vältida alkoholse joogi kättesaadavust alaealisele. Tarbimisea tõstmisel tuleks siis arvestada ka lähinaabrite vanusepiiranguid.</p> <p>Ühe ettepanekuna lisame, et alaealine, kes on alkoholitarbimisena kahtluse alla sattunud, on kohustatud läbima teatud programmi, mis koosneb erinevatest loengutest ja/või ühiskondliku töö kohustustest. – TAI on lisanud sama ettepaneku</p>
Karskusliit	<p>Puhtalt teaduslikust vaatenurgast lähtudes peaks vanusepiirang olema kuskil 25-eluaasta juures (aju arenemisega seonduvalt). Toetaksime Põhjamaade eeskujul üleminekut 20-aasta piirile.</p>
Tervishoiu- kõrgkool	<p>Alkoholse joogi jaemüügi õigust tuleb veelgi kitsendada vanusepiiri tõstmisega seniselt 18 aastalt vähemalt 20. eluaastani k.a. Nii lahja kui kange alkoholi ostmist/tarvitamist/müümist tuleks seadusandlikult lubada alles 21 aastaseks saanutel nagu see on mitmetes riikides Euroopas ja USA-s, kus joodud alkoholi kogused elaniku kohta on oluliselt väiksemad. Muidugi ei toimi see üksikmeetmena, vaid ikkagi komplekselt teiste alkoholi kättesaadavust</p>

	piiravarte abinõude rakendamisega. Alkoholi kättesaadavuse piiramine selle laias mõistes on tõenduspoliitiliselt kõige tõhusam ning kajastub rahvastiku tervise näitajate muutuses tervislikumas suunas juhul, kui see on poliitiliseks prioriteediks.
TAI	USA-s on kehtivaks vanusepiiranguks 21 aastat ning selle tõstmine tõi endaga kaasa alkoholi tarvitamise vähenemise ning ka näiteks joores juhtimise esinemise vähenemise. Wagenaar ja Toomey (2002) leidsid, et vanusepiirangu tõstmine 21 aasta peale on kõige efektiivsem meetod vähendamaks alkoholi tarvitamist ülikooliõpilaste, keskkoolinoorte ning ülejäänud noorte hulgas. Meil oleks see liiga äärmuslik muuta 18 21-ks, aga samas kange alkoholi puhul võiks lähtuda küll Põhjamaadest, kus kange alkoholi ostmisel peab isik olema 20 aastat vana. Lahja alkoholi puhul kehtib vanus 18.
Kaupmeeste Liit	Jah, piirangud on sobivad ja vastavuses ka teistes riikides kehtestatuile.
EÕL	Jah, on sobivad. Probleemiks pole mitte vanusepiirang vaid alaealistele müügi kontrollimine
KTK	Vanusepiirangu osas leidis selge enamus, et see on praegu põhjendatud ja muutmist ei vaja.
ATML	jah
RAM	Jah, alates 18 vastutab täies ulatuses tegude eest, seega peaks olema õigus ka alkoholi tarbida
TK	Vanusepiirang (18) on mõistlik ning selle muutmise ei annaks suurt efekti arvestades alkoholi suhteliselt hõlpsa kättesaadavusega
RK IRL	-
SIM	Üldjuhul on 18. ea gümnaasiumiõpilane. Seega, ühes keskkonnas (koolis) – on nii alkoholi tarbimisõigusega õpilased kui ka õpilased, kellel vanusepiirangu tõttu on keelatud alkoholi tarbimine. Sellest tulenevalt on võimalikud lihtsama kättesaadavuse jms probleemid. Seetõttu leiame, et vanusepiirangu tõstmine (19/ 20/21 ea) on arutelukoht.
MKM	Jah. Leiame, et seaduses sätestatud vanusepiirang on piisav ja sobilik.

b) Teades, et tänases Eestis on alkohol alaealistele kättesaadav, millised meetmed peale järelvalve tõhustamise aitaksid kaasa alaealisele alkoholi müügikeelu jõustamisele? (nt dokumendi küsimise kohustus kõigilt alla 35-aastastelt jne)

PÕM	Hetkel kehtiva AlKS § 47 lg 2 alusel on igasugune alkoholi pakkumine, võõrandamine ja üleandmine alaealisele keelatud. Siinkohal näeme siiski võimalust tõhustada järelevalvet müüja ja vastutava juriidilise isiku üle.
Karskusliit	Jah, toetame dokumendi küsimise kohutust kuni 35-aastastelt. Iga alkoholimüügi koha juures peaks olema üleval kaamera, mille abil on võimalik teha ka järelkontrollimist. Riiklikult peaks olema paigas süsteemne testostlemise kord, mis tagaks regulaarse kontrolli.
Tervishoiu	Politsei ei ole senikaua motiveeritud tuvastama seaduserikkumisi alaealistele

-kõrgkool	alkoholi müümist, kui justiitsministeerium ei ole tühistanud kuriteo matkimiskeeldu. Alkoholi tarvitamise, ostmise ja omandamise vanusepiir on Eestis põhjendamatult madal, peaks olema vähemalt 20 aastat, mida on toetanud avalikus debatis kõik poliitilised jõud v.a. tootjad. Vanusepiiri tõstmise vastuargument, et me ei suuda kontrolli all hoida ka praegust vanusepiiri, on ausalt öeldes poliitilise tahtepuuduse ilming ega ole tõsiselt võetav
TAI	Kohustus korraldada töötajatele koolitusi selles vallas. Dokumendi küsimine (faili lõpus üks näide toodud) kõigilt. Vanuse määramise puhul tekib küsimus, et mis näitaja on 35 või 45. Selleks, et ei tekiks diskrimineerimist oleks lihtsam teha nii, et kõik näitavad. Ja see kellel dokument maha jäänud ei saagi alkoholi osta
Kaupmeeste Liit	Kindlasti aitab dokumendi küsimine kaasa, kuid siinjuures on oluline ka ühiskonna aktsepteeriv suhtumine sellesse toimingusse. Kas peab just olema 35-aastani, sobivaks on osutunud ka kuni 23-aastastelt dokumendi küsimine (Soome). Riigi poolne panus võiks olla suurem valdkondades: tõhusam teavitus, laste huvitegevus, sportimise võimalused, internetipunktid jne. Ettevõtjate poolt aitaks kaasa töötajate teavitamine ja koolitus
EÕL	Eelkõige aitavad kasvatuslikku laadi ja ennetavad tegevused. Ei toeta 35 aastastelt dokumendi küsimise kohustust, tekitab lisanduvaid ebamugavusi inimestele, kes käituvad juba oma õigustele vastavalt. Toetame, et dokumenti küsimata müümine alaealisele on karistatav
KTK	Siin pakuti välja väga erinevaid lahendusi – rikkujate kohta avaliku andmebaasi loomine, karistuste suurendamine, tõhusam ennetustöö, erinevad teavituskampaaniad, pakkuda noortele erinevaid ja huvitavaid vabaaja veetmise võimalusi, järelevalve tõhustamine, haridustaseme üldine tõstmine
ATML	Pigem võiks dokumenti küsida neilt, kes paistavad alla 25-aastastena
RAM	Järelevalve tõhustamine, kontrollostude tegemise võimaldamine, et järelevalveametnik saaks koostöös alaealisega teha kontrollostu selgitamiseks kas konkreetset kohas müüakse alkoholi alaealistele. Karistuste karmistamine, nii et kartus müüa alaealisele kaaluks üles poe müügitulu plaani täitmise või ületamise eesmärgi nii müüjale kui poepidajast juriidilisele isikule
TK	Meetmed on vajalikud, kindlasti peaks olema kohustuslik dokumendi küsimine. Mõelda tuleks ka seda, et kuidas vältida täiskasvanute poolt alaealistele alkoholi ostmist.
RK IRL	- Dokumendi küsimise kohustus alla 30 aastastele, karistuste sidumine kaupluse käibega (et karistus oleks tuntav) ning ka vastava müüja personaalne tuntav vastutus.
SIM	<i>Alaealisele müügikeelu jõustamine läbi dokumendi küsimise kohustuse kõigilt (pakutud võimalusena) alla 35-aastastelt on hetkeseisuga küsitav mõistlikkuse seisukohalt. Vajalik on informatsioon teiste riikide praktika kohta (dokumendi küsimise kohustus ja vanuse, näiteks 30 ea, sätestamise kohta). Arutelukoht on, kas õiguslik regulatsioon, mis kohustab vanemaealistelt isikutuvastamist suurendab teenindussektori vastutustunnet.</i> <i>Meie hetkeseisu nägemusel – igal juhul parema järelevalve ja ka teadlikkuse tõusu eesmärgil dokumendi küsimist ei saa olla ja teisalt, mitteküsimise karistamine ei ole võimalik, sest karistuse määramine peab olema ettenähtav. <u>Dokumendi küsimine (alateadlik kohustus) saab olla võimalik põhjendatud kahtluse korral. Hetkeregulatsiooni järgi seega kahtluse korral, et isik on noorem kui 18. ea (kehtiv alkoholiseaduse § 46</u> <u>(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud keelu järgimiseks võib alkohoolse</u></i>

	<p><i>joogi võõrandaja või üleandja nõuda vastuvõtjalt isikut tõendava dokumendi esitamist ja keelduda alkoholise joogi üleandmisest eelnimetatud dokumendi esitamata jätmise korral).</i></p> <p><i><u>Teadlikkust</u> on vajalik tõsta lapsevanemate puhul ja sektoreid läbivalt; haridustöötajad; jaemüügikoha, toidlustuskoha, meelelahutusasutuse klienditeenindajad, turvatöötajad jt; omavalitsusüksused ja üldsus tervikuna. Laste kasvatuskohustus on lapsevanematel. Teenindussektori puhul tuleb järjepidevalt meelde tuletada nende <u>vastutustundlikku käitumist</u> – mh vanusest tuleneva tarbimispiirangu kahtluse korral isikut tõendava dokumendi esitamise nõudmine – ja tõsta seda järelevalve kõrval koolituse kaudu, rõhumisega ennast ja teisi(!) säästvatele käitumisele.</i></p> <p><i>Teadlikkuse tõstmine :</i></p> <p><i>erasektor (alkoholi tootjad, müüjad, maaletoojad, teenindussektor jt): potentsiaali kasutamine, sh</i></p> <p><i>alkoholitoodete müügiala eraldamine</i></p> <p><i>teavitustahvel kassa juures – „mina ei müü, sina ei küsi“</i></p> <p><i>jõuline reklaam alkoholitoodete juures – alaealisel tarbimine, ostmine, müümine keelatud jms“reklaam-reklaamis, reklaami järel hoiatus „alaealisele on alkoholi müümine ja andmine karistatav“, „alla 18 on alkoholi tarvitamine keelatud“, tootel (lahja alkoholne jook) märgistus alla 18 ea keelatud jm innovaatilised lahendused.</i></p> <p><i>Politsei- ja Piirivalveameti jt meediakampaania toetamine reklaampinnal ja meedias kujundusfailiga ja hoiatusklipiga/šokivideoga sekkumisest.</i></p> <p><i>üldsus: avaliku sektori kampaaniatega elanikkonna tähelepanu juhtimine (varajane märkamine ja sekkumine) – teavitused, et igal isikul on õigus sekkuda, kui nähakse alkoholi müüki/üleandmist alaealisele.</i></p> <p><i>teenindussektori koolitamine, märkamine, sekkumine, vastutustundlik käitumine.</i></p> <p><i>kohalike omavalitsuste tegevused.</i></p>
MKM	<p>Ei saa nõustuda dokumendi küsimise kohustamisega kuni 35-aastaste isikute puhul. Antud vanusemäär on ebaoproportsionaalne ja põhjendamatu, kuivõrd alaealisena käsitab alaealise mõjutusvahendite seadus 18-aastast isikut. Kohustus kontrollida kõiki kuni 35- aastaseid alkoholsete jookide ostjaid, toob kaasa sanktsiooni sellise nõude täitmata jätmise korral. Samas võib aga juba 18-aastane isik alkoholi osta ja tarbida, mistõttu väljub selline meede kindlasti mõistlikkuse ja proportsionaalsuse piirest.</p> <p>Ettepanek: tõhustada järelevalvet avalikus kohas alkoholitarbimise ja jooles oleku keelu järgimise üle. Eesti Konjunkturiinstituudi andmetel pandi 2010. aastal toime kokku 17 tuhat alkoholiseaduse rikkumist, mille hulgas fikseeriti 8 tuhat alaealiste poolt alkoholsete jookide tarbimise või ostmise juhtumit</p>

7. Rakendada meetmeid alaealistele ja purjus isikutele alkoholi müümise tõkestamiseks, kaaludes seejuures müüja vastutuse suurendamist

a) Kas peate vajalikuks alaealisele alkoholi müümise eest karistusi suurendada

PÕM	karistused võivad olla rangemad, aga karistustest olulisem on, et järelevalve ja kontroll oleksid tõhusad. Karistust, alkoholi müümisel alaealisele, tuleks rakendada mitte ainult müüjale vaid ka juriidilisele isikule. Vallandamise või rahalisest trahvist üksikisikule on olulisem müügiõiguse peatamine. Müügiõiguse peatamise rakendamisel tuleks sellisel juhul piirangu ajaline pikkus määratleda, sest seda tegemata jättes oleme olukorras kui Kristiine Prisma kohtulahendis viidati ebaproportsionaalsele karistusele (linnaalivalituses nõudis poole aastast müügikeeldu, kuna kahele 17-aastasele noormehele müüdi õlut). Teeme omalt poolt ettepaneku enne karistuste karmistamist üle vaadata, kui tihti kontrollitakse alkoholi jaemüüjaid, kui suur on avastatud rikkumiste arv ning kui suur on karistuste arv?.
Karskusliit	Kui suudetaks tabada ka seniseid rikkumisi ja rakendada hetkel kehtivaid karistusi, oleks ka see väga suur edusamm..
Tervishoiu-kõrgkool	Politsei ei ole senikaua motiveeritud tuvastama seaduserikkumisi alaealistele alkoholi müümist, kui justiitsministeerium ei ole tühistanud kuriteo matkimiskeeldu. Alkoholi tarvitamise, ostmise ja omandamise vanusepiir on Eestis põhjendamatult madal, peaks olema vähemalt 20 aastat, mida on toetanud avalikus debatis kõik poliitilised jõud v.a. tootjad. Vanusepiiri tõstmise vastuargument, et me ei suuda kontrolli all hoida ka praegust vanusepiiri, on ausalt öeldes poliitilise tahtepuuduse ilming ega ole tõsiselt võetav
TAI	-
Kaupmeeste Liit	Karistused on praegu ja peaksid olema vastavuses muude karistusseadustikus tulenevate sarnaste karistustega. Kuid näiteks ostmine alaealise jaoks ei ole karistatav. Selles osas võiks seadusandluses muudatusi teha
EÕL	Pigem on vaja kontrolli tõhustada. Toetame ka karistuste suurendamist
KTK	Karistused on praegu ja peaksid olema vastavuses muude karistusseadustikus tulenevate sarnaste karistustega. Kuid näiteks ostmine alaealise jaoks ei ole karistatav. Selles osas võiks seadusandluses muudatusi teha
ATML	Mitte ainult müümise vaid ka alaealisele ostmise eest tuleks karistada. Juriidilistele isikutele ei peaks karistus olema tegevusloa äravõtmine või peatamine. Karistus jur. Isikutele peaks olema rahaline (maksimum võiks olla märkimisväärne summa)
RAM	Arvestades alkoholi kättesaadavust on tegemist ilmselt sümboolsete/leebete karistusega, mida tuleks üle vaadata
TK	Oleme nõus, et karistuste suurendamine aitab kaasa olukorra parandamisele. Alaealisele alkoholi müünud müügikoht võiks kaotada alkoholi jaemüügiloa ning ei tohiks saada teatud määratud aja vältel, näiteks kuue kuu või aasta jooksul uut samalaadset jaemüügiluba.
RK IRL	jah

JUM	<ul style="list-style-type: none"> Eelkõige müüki tõkestada ning järelevalvet tõhustada, mitte suurendada karistusi - kuni rikkumisi ei suudeta tuvastada, pole sellest vahet. Karistuste karmistamist me ei poolda, kuna karmimad karistused ei tööta kuidagi preventiivselt, kui vahelejäämise risk on olematu. Ebapiisavat preventiooni ei ole mõistlik kompenseerida täiendava repressiooniga. Karistuspraktikat võib analüüsida, kuid kuna selle eesmärgiks on kaaluda võimalusi karistuste muutmiseks, siis see ei saa olla peamine tegevus/lahendus. Karistuste asemel tuleb rohkem rõhuda alko kauplemiseloale äravõtmisele. Müüjate karistamine isikut tõendava dokumendi mitteküsimise eest ei ole kõige õigem samm. Tänapäeval on lihtne müüja lahti lasta ning uus asemele võtta. Karistades niigi väikese palgaga müüjat saavutame vaid selle, et isik on töötu ning ei suuda nagunii seda trahvi ka ära maksta. Võib olla kaaluda seda varianti, et juhul, kui siiski karistatakse müüjat, on selle tagajärjeks kauplusele see, et tema tegevusluba peatatakse esimesel korral teatud tähtajaks, järgmisel korral aga võetakse luba ära ning uut luba on võimalik taotleda alles 1 aasta pärast.
SIM	<p>1. Karistusseadustiku järgi on karistatav tegu, nii füüsilise kui juriidilise isiku poolt, kui täiskasvanu teadlikult võimaldab alaealisel tarbida (KarSi §-d 182,182¹ vastavalt – alaealise kallutamine alkoholi tarvitamisele ning alaealisele alkoholi müümine ja ostmine).</p> <p><i>Vajadus on karistuse kohaldamiseks alaealisele alkoholi omamise ja valdamise eest. Hetkel on alaealisel omamine keelatud, kuid karistust ei järgne. Probleem ei ole niivõrd karistuse määras kui järelevalves. Seetõttu pakume võimaluse kehtestada pigem rangem järelevalve, lisaks riikliku järelevalve teostajatele ka kaupluse vm asutuse juhtkonna poolt. Läbi tuleb viia koolitusi teenindavale personalile (kauplused, toitlustuskohad, meelelahutusasutused jne), et teenindaja märkaks rohkem ümbrust. Tähelepanu tuleb pöörata ka isikutele, kes nähtavalt ostavad alkoholi alaealisele (märkamise) (Samas: VV tegevusprogrammi punkt Terve Eesti 8. d) järgi alkoholi ja tubaka tarvitamise vähendamiseks vaatame üle riikliku alkoholi- ja tubakapoliitika ja karmistame karistusi nende alaealistele kättesaadavaks tegemise eest /.../.)</i></p> <p><i>Diskussioonis tuleks vaadelda ka küsimust vanema vastutuse tõstmisest: tarbib alaealine, vastutab ka vanem. Vanemal peab tekkima suurem järelevalvekohustus oma lapse tegevuse üle. Peab tõusma teadlikkus sellest, et vanemal on hoolsuskohustus ise lapsele selgitada alkoholi kahjulikke mõjusid kasvavale organismile ja olla teadlik, kuidas ja mida on mõistlik lapsele selgitada, milliseid käitumisjuhiseid anda (vältida vanemate poolt ise alaealisele alkoholi andmist – mõtteviis, et „parem las joob kodus minu silme all“, vanemate poolne piiride seadmine alkoholi tarbimisele) ning mida tema laps teeb, kus viibib, kuidas saab (õisel ajal) koju turvaliselt/ liikumispiirangut rikkumata jms.</i></p> <p><i>Võib arutleda korduvuse kaudu vanemapoolse lapse tegemiste vastu huvitundmise tõstmise üle. Nimelt, kui laps jääb vahele mitmendat korda, võiks rakendada vanemate vastutust, mis ei pea olema rahatrahv vaid näiteks koolitus – lapsevanemale koos lapsega – alkoholi mõjudest vms. Näiteks saab tuua paralleeli</i></p>

	<p>koolikohustusega (põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 14 lõikes 1 kehtestatud vanema vastutus koolikohustuse täitmise tagamata jätmise eest: Vanemat karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut, kui tema koolikohustuslik laps ... on ühe õppeveerandi jooksul põhjendamata puudunud rohkem kui 20 protsendist õppetundidest).</p>
MKM	<p>Karistusseadustiku § 47 näeb füüsilisele isikule väärteo eest kohaldatava põhikaristusena ette rahatrahvi kolm kuni kolmsada trahviühikut. Juriidilisele isikule võib kohus või kohtuväline menetleja väärteo eest kohaldada rahatrahvi 32–32 000 eurot.</p> <p>Seega võimaldab juba kehtiv alkoholiseaduse § 67 vastutusena alkohoolse joogi käitlemisel vanusepiirangu rikkumisel füüsilisele isikule rahatrahvi maksimummäära (kuni 300 trahviühikut) rakendamist. Juriidilisele isikule rakendatava sanktsioonina näeb § 67 seevastu ette rahatrahvi kuni 3200 trahviühikut.</p> <p><u>Ettepanek:</u> suurendada juriidilisele isikule väärteomenetluse korras määratava rahatrahvi määra. Suurem karistusmäär võimaldab tõhustada järelevalvet, soosib ettevõtjapoolse hoolsuskohustuse tulemuslikumat täitmist tõhustades kontrolli ettevõttes alkohoolse joogi jaemüüki teostava personali tegevuse üle.</p>

b) Kas peate vajalikuks muuta karistatavaks alaealiselt dokumendi mitteküsimine?

PÕM	alkoholi müük alaealisele on nagunii karistatav (AlkS § 67 Alkohoolse joogi käitlemisel vanusepiirangu rikkumine), seega peab müüja olema 100% veendunud, et alkoholi ostja ei ole alaealine.
Karskusliit	Jah, on üsna raske oodata müüjatelt suutlikkust tuvastada vanus ilma dokumendi kontrollimiseta
Tervishoiu-kõrgkool	Alkoholimüügil dokumendi küsimise kohustus on kindlasti toimiv, kuigi mitte 100% , kuid selle rikkumine peaks võrduma alkoholi müügilitsentsi äravõtmisega teatud ajaks. Eksinud müüja vallandamine ja rahatrahv ei toimi päris kindlasti
TAI	-
Kaupmeeste Liit	Ei pea vajalikuks. Kuidas mõõta, kontrollida hiljem. Tekitaks asjatult aeganõudvaid vaidlusi, kus üks osapool väidab üht ja teine teist. Ka praegu on müük alaealisele ehk vanuse kontrollimata jätmise karistatav
EÕL	Toetame. Kuigi sellisel juhul ei karistata enam mitte tegu (müümine) vaid tegemata jätmist.
KTK	Selles küsimuse puhul on jällegi sisuliselt tegemist olukorraga, kus selget poolehoidu ühe ja konkreetse lahenduse suunas pole. Siiski peaks Kaubanduskoja hinnagul siin kaaluma antud küsimust just sellest aspektist, et isikut ei karistataks mitte mingil juhul tahtmatu teo sooritamise eest (st kui dokument jäi küsimata seetõttu, et isik paistis selgelt vanem välja, kui ta tegelikult oli).
ATML	Võiks olla müüja vastutus ja karistatav

RAM	See on müüja asi, kas ta küsib dokumenti või mitte, aga kui tuvastatakse müük alaealisele, siis peaks müüja jääma vastutavaks sõltumata kas küsis või mitte. Ilmselt on müüja huvides küsida dokumenti. Dokumendi mitteküsimine ei ole süütegu, süütegu on müük alaealisele, mida saab vältida dokumendi küsimise kaudu. Vastutama peaks nii müüja kui ka juriidiline isik, kelle palgal müüja. Samas on levinud ka täiskasvanute poolt alkoholi ostmise lastele väikese vaheltkasu eest või ilma. Kuidas sellega toime tulla? Kas õigusaktides on fikseeritud ka müüja õigus keelduda müügist, kui puudub dokument? Milline peaks olema tegevusjuhised müüjale, kui kahtlustab dokumendi originaalsust või isiku ja dokumendi vastavust?
TK	Teeme ettepaneku, et alkoholi müügil võiks ostudokumendil alati kajastuda ka ostja isikukood või esitatud dokumendi number, mis tagaks, et seda vanust kontrollitakse alati
RK IRL	Ei saa küsimusest aru, alaealise alkoost on ju karistatav niigi ja siis ju dokumenti ilmselgelt ei küsitudki. Küll aga dokumendi mitteküsimine alla 30-aastaselt karistatavaks
JUM	Võiks uurida, kuidas on teistes riikides praktika alaealistelt dokumendi küsimise puhul, kuidas seda jälgitakse, kas/kuidas mitteküsimise eest karistatakse ning kui tulemuslikuks dokumendi küsimist peetakse
SIM	Üldiselt ei nõustu mitteküsimise karistavaks muutmist, kuna karistuse määramine peab olema ettenähtav.
MKM	Ei pea vajalikuks. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium toetab soovitus lisada alkoholipoliitika kontseptsioonidokumenti soovitus kehtivate piirangute üle järelvalve tõhustamiseks, karistuspraktika analüüsiks ning vajadusel karistuste karmistamiseks. Eriti oluline on alaealistele alkoholi müügi keelu tagamine ja sellekohase järelvalve tõhustamine

2. Kujundades poliitikat (policy) avalikes kohtades ja avalikel üritustel alkoholitarbimise suhtes“ otsustas töörühm parandatud sõnastuses roheline raamatusse lisada.

Kas olete nõus sõnastusega: *Edendada ühiskonnas sotsiaalseid norme, mis taunivad avalikes kohtades ja avalikel üritustel alkoholi liigtarvitamist ja jooles olekut ning soosivad alkoholivabade ürituste korraldamist? Mittenõustumise korral palun pakkuda oma sõnastus!*

PÕMi positsioon: teeme ettepaneku kasutada sõnastuse „sotsiaalseid norme” asemel parem „hoiakuid”.

MKM: Toetame esitatud ettepanekut, kuid peame oluliseks täiendada sõnastust alltoodud põhimõtetega, rõhutades nende olulisust.

Peame siinkohal ka oluliseks märkida, et alkoholipoliitika kujundamisel on läbi väärtushinnangute ja suhtumise avalikku alkoholitarbimisse oluline roll silmapaistvatel ühiskonna- ja avaliku elu tegelastel.

Tervise Arengu Instituudi poolt tellitud „Alkoholi tarbimise sotsiaalse surve uuring“ (TNS Emor – september 2010) kohaselt on asjaolu, et alkohol kuulub teatud sündmuste või tähtpäevade juurde üldiselt aktsepteeritud norm – antud väitega nõustub enamik (79%) uuringus osalenutest. Samuti nõustub enamik küsimustikule vastajaid (86%) sellega, et nad võtavad teatud sündmuste või tähtpäevade puhul alati mõne napsu, mistõttu saab öelda, et

tähtpäevade või sündmuste puhul alkoholi tarbimine on eestimaalaste seas levinud nii hoiakulisel kui käitumuslikul tasandil.⁴

Sotsiaalsete normide juurutamisel alkoholivabama ühiskonna kujundamiseks, ühiskondlike väärtushinnangute, üldiste moraalinormide ja käitumisreeglite kujundamisel on kindlasti tähtis osa avaliku elu tegelaste eeskujul (nt Riigikogu ja VV liikmed ning teised riigiametnikud, üliõpilasseltside- ja ühenduste liikmed jpt), riiklikel alkoholivabadel tähtpäevadel ja suurematel avalikel üritustel (nt Eesti vabariigi aastapäeva tähistamisega seonduvad üritused, täiskasvanute Laulu- ja Tantsupidu jms). Avalikel vastuvõttudel peaks pakutavate jookide hulgas olema eelistatud ja vabalt saadaval ka mittealkohoolsed joogid.

3. Töötada välja ja rakendades meetmeid alkoholi illegaalse tootmise ja leviku tõkestamiseks ning reguleerides isevalmistatud alkoholi käitlemist⁴

osas võivad töörühma liikmed esitada ettepanekuid, mis edastatakse hinna- ja maksupoliitikat ning salaalkoholi leviku piiramist käsitlevale töörühmale

- i. **Tõhustada kontrolli piiridel**
- ii. **Eraldada selleks vastavaid ressursse**
- iii. **Tõhustada informatsiooni levikut ohtudest, riskidest, mida toob kaasa isevalmistatud alkoholi tarbimine tervisele.**

⁴ Kättesaadav veebis: <http://www.tai.ee/terviseandmed/uuringud?start=20>